



**MAKAMSAL OKUL ŞARKILARININ MÜZİK EĞİTİMİNDEKİ
YERİNE YÖNELİK UZMAN GÖRÜŞLERİ**

ALİ KALKAN

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI**

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

ARALIK, 2015

TELİF HAKKI ve TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU

Bu tezin tüm hakları saklıdır. Kaynak göstermek koşuluyla tezin teslim tarihinden itibaren 6 ay sonra tezden fotokopi çekilebilir.

YAZARIN

Adı : Ali

Soyadı : Kalkan

Bölümü : Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı

İmza :

Teslim Tarihi :

TEZİN

Türkçe Adı : Makamsal Okul Şarkılarının Müzik Eğitimdeki Yerine Yönelik Uzman Görüşleri

İngilizce Adı : Instead modal Expert Opinions Toward Training School Songs Music in Education

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Tez yazma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyduğumu, yararlandığım tüm kaynakları kaynak gösterme ilkelerine uygun olarak kaynakçada belirttiğimi ve bu bölümler dışındaki tüm ifadelerin şahsıma ait olduğunu beyan ederim.

Yazar Adı Soyadı : Ali Kalkan

İmza :

Jüri onay sayfası

Ali Kalkan tarafından hazırlanan “Makamsal Okul Şarkılarının Eğitim Müziğinde Kullanılmasındaki Uzman Görüşleri” adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından oy birliği/oy çokluğu ile Gazi Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı’nda Yüksek Lisans/Doktora tezi olarak kabul edilmiştir.

Danışman : Yrd. Doç. Dr. Murat KARABULUT

.....

(Müzik Eğitimi Anabilim Dalı, Gazi Üniversitesi)

Başkan: Doç. Dr. Barış KARAELEMA

.....

(Müzik Eğitimi Anabilim Dalı, Gazi Üniversitesi)

Üye: Doç. Dr. Ömür MUNZUR

.....

(Konservatuvar, İpek Üniversitesi)

Tez Savunma Tarihi: 18/12/2015

Bu tezin Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı’nda Yüksek Lisans/Doktora tezi olması için şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Müdürü Prof. Dr. Tahir ATICI

.....

Babam İrfan KALKAN'a

Saygıyla ve Özlemle.

TEŞEKKÜR

Tez çalışmam boyunca destekleri ile her zaman yanımda yer alan değerli büyüğüm ve tez danışmanım Yrd. Doç. Dr. Murat KARABULUT'a, önerileri ve yapıcı eleştirileriyle tezimin tamamlanmasına önemli katkılarda bulunan Doç. Dr. Ömür MUNZUR'a ve Doç. Dr. Barış KARAELEMA'ya, yüksek lisans dönemim boyunca her zaman destekleri ile yanımda olan arkadaşlarım, Mustafa ÇORAK'a ve Elvin GÖKALP'e, bütün hayatım boyunca koşulsuz sevgi sunan, hayat görüşleriyle her şeyden öte iyi insan olmanın önemini bana aşılarmaya çabalayan rahmetli babam İrfan KALKAN'a ve annem Şerife TESLİM'e sonsuz teşekkürlerimi ve minnetlerimi sunuyorum.

**MAKAMSAL OKUL ŞARKILARININ MÜZİK EĞİTİMİNDEKİ
YERİNE YÖNELİK UZMAN GÖRÜŞLERİ
(Yüksek Lisans Tezi)**

Ali Kalkan
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
Aralık, 2015

ÖZ

Bu araştırma, örgün eğitim kurumlarında kullanılan makamsal okul şarkılarının, uzman görüşleri doğrultusunda müzik eğitimindeki yerini belirlemeyi amaçlamıştır. Bu amaç doğrultusunda, taslak anket oluşturulmuştur, görüşleri alınmak üzere uzmanlar tarafından uygulanmıştır. Araştırmada nitel araştırma yöntemi icra edildiği için yarı yapılandırılmış görüşme formları kullanılmıştır. Araştırma sürecinde toplam 74 uzman ile görüşülmüştür. Elde edilen veriler, bulgular ve yorumlar kısmında sıralanmıştır. Sonuç ve öneriler kısmında ise konuyla ilgili önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler : Makamsal, Okul Şarkıları, Müzik Eğitimi,

Sayfa adedi : 67

Danışman : Yrd. Doç. Dr. Murat KARABULUT

**INSTEAD MODAL EXPERT OPINIONS TOWARD TRAINING
SCHOOL SONGS MUSIC IN EDUCATION
(Master Thesis)**

**Ali Kalkan
GAZI UNIVERSITY
GRADUATE SCHOOL OF EDUCATIONAL SCIENCES
December, 2015**

ABSTRACT

The aim of this study is to determine the importance of modal (*makam*) school songs used in the music lessons of middle school classrooms in Turkey. During this process, a questionnaire has been drafted and experts' opinions have been taken into account so as to formulate conclusions. Using qualitative research techniques, a total of 74 experts in the field of music education in Turkey have been interviewed with a semi-structured survey form. The data collected have been analyzed and interpreted in the section labeled, "Findings and Comments." Suggestions based on the results are listed in the section labeled, "Results and Suggestions."

KeyWords : Modal, School Songs, Music Education,

Page Number :67

Supervisor : Yrd. Doç. Dr. Murat KARABULUT

İÇİNDEKİLER

TELİF HAKKI ve TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU	i
ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI	ii
JÜRİ ONAY SAYFASI.....	iii
ÖZ	iv
ABSTRACT	v
BÖLÜM 1	1
Giriş	1
1.1. Problem Durumu	9
1.2. Alt Problemler.....	9
1.3. Araştırmanın Amacı	10
1.4. Araştırmanın Önemi	10
1.5. Varsayımlar	10
1.6. Sınırlılıklar	10
1.7. Tanımlar	10
1.8. İlgili Araştırmalar.....	11

BÖLÜM 2.....	13
YÖNTEM.....	13
2.1.Araştırma Modeli.....	13
2.2.Evren ve Örneklem.....	13
2.3.Verilerin Toplanması.....	14
2.4. Ankette Bulunan Maddelerin Kapsam Geçerlilikleri.....	17
2.5.Verilerin Analizi.....	27
BÖLÜM 3.....	29
BULGULAR ve YORUMLAR	29
3.1.Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	29
3.2.İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar	37
3.3.Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar	38
3.4.Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar	40
BÖLÜM 4.....	43
SONUÇ ve ÖNERİLER.....	43
Sonuçlar	43
Öneriler	44
KAYNAKLAR.....	45
EKLER.....	47

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1. $\alpha = 0,05 = 0,05$ anlamlılık düzeyinde KGO'ları için minimum değerler.....	16
Tablo 2. Uzman görüşlerinin toplanması ve kapsam geçerlik oranlarının elde edilmesi..	17
Tablo 3. Likertteki ifadelerin rakamsal karşılıkları.....	27
Tablo 4. Birinci Alt Problemlere İlişkin Maddelerin Ortanca(Medyan) Değerleri.....	30
Tablo 5. İkinci Alt Problemlere İlişkin Maddelerin Ortanca (Medyan) Değerleri.....	37
Tablo 6. Üçüncü Alt Problemlere İlişkin Maddelerin Ortanca (Medyan) Değerleri.....	38
Tablo 7. Dördüncü Alt Problemlere İlişkin Maddelerin Ortanca (Medyan) Değerleri....	40

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Aktarma Okul Şarkısı Örneği.....	4
Şekil 2. Öykünme Okul Şarkısı Örneği.....	5
Şekil 3. Anonim Okul Şarkısı Örneği.....	6
Şekil 4. Türk Okul Şarkısı Örneği.....	7
Şekil 5. Uzmanların “Makamsal şarkıları, tonal şarkılara göre daha kolay bir şekilde öğretebiliyorum.” maddesine ilişkin kapsam geçerliliği görüş dağılımı	18
Şekil 6. Uzmanların “Öğrenciler makamsal şarkıları söylemekten zevk alırlar.” maddesine ilişkin kapsam geçerliliği görüş dağılımı.....	18
Şekil 7. Uzmanların “Öğrenciler makamsal şarkıları daha kolay ezberlemektedirler.” maddesine ilişkin kapsam geçerliliği görüş dağılım.....	19
Şekil 8. Uzmanların “Öğrenciler Türk Müziği ritim özelliklerine daha yatkındırlar.” maddesine ilişkin kapsam geçerliliği görüş dağılımı.....	20
Şekil 9. Uzmanların “Makamsal şarkılar Türk kültür ve öğelerini geliştiren niteliktedir.” maddesine ilişkin kapsam geçerliliği görüş dağılımı.....	20
Şekil 10. Uzmanların “Makamsal şarkılara, müzik dersi müfredatında yeterince yer verilmiştir.” maddesine ilişkin kapsam geçerliliği görüş dağılımı	21
Şekil 11. “Uzmanların Müfredattaki makamsal şarkılar eğitim açısından yeterliliğe sahiptir.” maddesine ilişkin kapsam geçerliliği görüş dağılımı.....	21
Şekil 12. “Makamsal okul şarkıların çocuğun dil gelişimine olumlu etkide bulunur.” maddesine ilişkin kapsam geçerliliği görüş dağılımı.....	22

Şekil 13. “Makamsal okul şarkıları öğrencinin ruhsal gelişimine olumlu yönde katkı sağlar.” maddesine ilişkin kapsam geçerliliği görüş dağılımı	23
Şekil 14. “Makamsal okul şarkıları öğrencilerin müzik ihtiyacını karşılar niteliktedir.” maddesine ilişkin kapsam geçerliliği görüş dağılımı.....	23
Şekil 15. “Makamsal okul şarkıları öğrencilerin seslerini etkili kullanabilmelerini destekler.” maddesine ilişkin kapsam geçerliliği görüş dağılımı.....	24
Şekil 16. “Makamsal okul şarkıları öğrencilerin ses sınırlarına uygundur.” maddesine ilişkin kapsam geçerliliği görüş dağılımı.....	25
Şekil 17. “Makamsal okul şarkıları tüm sınıf seviyelerine uygundur.” maddesine ilişkin kapsam geçerliliği görüş dağılımı.....	25
Şekil 18. “Makamsal okul şarkıları 1 ders saati içerisinde öğretilbilir durumdadır.” maddesine ilişkin kapsam geçerliliği görüş dağılımı.....	26
Şekil 19. “Makamsal okul şarkıları öğrencilerin kişilik gelişimlerine katkıda bulunur.” maddesine ilişkin kapsam geçerliliği görüş dağılımı.....	26
Şekil 20. Uzmanların ankette yer alan “Makamsal şarkıları, tonal şarkılara göre daha kolay bir şekilde öğretebiliyorum.” maddesine ilişkin görüş dağılımı.....	31
Şekil 21. Uzmanların ankette yer alan “Makamsal “Öğrenciler makamsal şarkıları söylemekten zevk alırlar.” maddesine ilişkin görüş dağılımı.....	31
Şekil 22. Uzmanların ankette yer alan “Makamsal “Öğrenciler makamsal şarkıları daha kolay ezberleyebilmektedirler.” maddesine ilişkin görüş dağılımı.....	32
Şekil 23. Uzmanların ankette yer alan “Öğrenciler Türk Müziği ritim (5/8, 7/8, 8/8 vs.) özelliklerine daha yatkındırlar.” maddesine ilişkin görüş dağılımı.....	33
Şekil 24. Uzmanların ankette yer alan “Makamsal okul şarkıları öğrencilerin müzik ihtiyacını karşılar niteliktedir” maddesine ilişkin görüş dağılımı.....	33
Şekil 25. Uzmanların ankette yer alan “Makamsal okul şarkıları öğrencilerin seslerini etkili kullanabilmelerini destekler” maddesine ilişkin görüş dağılımı.....	34

Şekil 26. Uzmanların ankette yer alan “Makamsal okul şarkıları öğrencilerin ses sınırlarına uygundur.” maddesine ilişkin görüş dağılımı.....	35
Şekil 27. Uzmanların ankette yer alan “Makamsal okul şarkıları tüm sınıf seviyelerine uygundur.” maddesine ilişkin görüş dağılımı.....	35
Şekil 28. Uzmanların ankette yer alan “Makamsal okul şarkıları 1 ders saati içerisinde öğretilbilir durumdadır.” maddesine ilişkin görüş dağılımı.....	36
Şekil 29. Uzmanların ankette yer alan “Makamsal şarkılar, Türk kültür ve öğelerini geliştiren niteliktedir maddesine ilişkin görüş dağılımı.....	38
Şekil 30. Uzmanların ankette yer alan “Makamsal şarkılara, müzik dersi müfredatında yeterince yer verilmiştir.”maddesine ilişkin görüş dağılımı.....	39
Şekil 31. Uzmanların ankette yer alan “Müfredattaki makamsal şarkılar eğitim açısından yeterliliğe sahiptir.” maddesine ilişkin görüş dağılımı.....	40
Şekil 32. Uzmanların ankette yer alan “Makamsal okul şarkıları çocuğun dil gelişimine olumlu etkide bulunur.” maddesine ilişkin görüş dağılımı.....	41
Şekil 33. Uzmanların ankette yer alan “Makamsal okul şarkıları öğrencilerin kişilik gelişimlerine katkıda bulunur.” maddesine ilişkin görüş dağılımı.....	42

BÖLÜM I

GİRİŞ

Gelişen ve değişen dünyamızda, birey olmak düşsel becerilerinin yanında duyuşsal becerilerinin de gelişmesine bağlıdır. Duygu ve düş dünyasının gelişiminde eğitimin önemli alanlarından biri de müzik eğitimidir. Bu sürecin, bireyin müzik yeteneğini geliştirmenin yansıra ilgi, yetenek ve kişilik gelişimine katkısı vardır.

Saydam (2003)'a göre, "Müzik dersi, çocuğun ilgi ve yeteneklerini geliştirme fırsatı bulabileceği temel derslerden biridir. Bu dersin ayrıca çocuğun kişilik gelişiminde, sınıfıyla ve arkadaşlarıyla uyumunda, demokratik haklarını; yurduna, ulusuna karşı görev ve sorumluluklarını kavramasında önemli bir işlevi vardır."

Örgün öğretim kurumlarındaki müzik derslerinde, öğrencilerin katıldıkları ve ders içinde haz duydukları etkinliklerden biri şarkı öğretimidir. Okul şarkıları, müzik eğitiminin en önemli araçlarından biridir.

Say (2005), "belirli yaş gruplarına göre bestelenmiş çocuk şarkılarının eğitsel açıdan büyük değeri olduğunu" ifade etmiştir.

Müzik eğitimi alan öğrencilerin, şarkı öğretimi ile birlikte akıcı konuşma becerisi, ses hakimiyeti, ritim, müzikalite, armoni, müzik kültürü ve sosyalleşme gibi becerileri de gelişir. Yapılan araştırmalar incelendiğinde, şarkılarının müzik eğitiminin en önemli araçlarından biri olduğu düşünüldüğü görülmektedir. Bireyin şarkı söylemeye verdiği önem ve ilgi bebeklik döneminde başlayan bir süreçtir.

Uçan (2001)'a göre, "Henüz bebekken dinlenen ninniler bebeğin kelime dağarcığını besler ve geliştirir. Sokakta, okulda arkadaşlarıyla oynadıkları oyunlarda yaptıkları sayısmalar, söyledikleri şarkılar onların akıcı konuşma becerilerini geliştirir. Öte yandan çocuk dünyaya gelişi ile birlikte kendisini bir ses dünyasının içinde bulur. Bu sesler arasında müzik, diğer seslerden ayrı bir değer taşır. Müzik, çocuğun duygu ve düşüncelerinin bir dili olarak; sosyal kültürel çevresiyle etkileşim kurmasında önemli bir yer tutar. Sosyal gelişimin yanı sıra bedensel ve psikomotor gelişiminde de müziğin önemli bir yeri vardır. Bebeklik döneminden itibaren ses perdelerini alçaltıp yükselterek ses çıkarmaları, duydukları sese yönelmeleri, ve şarkılara tepki göstermeleri, müzik aletlerini sallayarak, vurarak kullanmaları, ayağını yere vurmaları zihinsel, bedensel ve psikomotor gelişimleri açısından sesin ve müziğin önemini göstermektedir."

En yalın ifadeyle "bireyin müziksel davranışlarını değiştirme süreci" olarak tanımlanan müzik eğitiminin, önemli bir takım amaçları da vardır.

"Müzik eğitimi, temelde, bir müziksel davranış kazandırma, bir müziksel davranış değişikliği oluşturma, bir müziksel davranış geliştirme sürecidir. Bu süreçte daha çok, eğitim gören bireyin (çocuğun/gencin, öğrencinin) kendi müziksel yaşantısı temel alınır, bu temelden yola çıkılarak belirli amaçlar doğrultusunda planlı, düzenli ve yöntemli bir yol izlenir ve bu yolla belirli hedeflere erişilir. Müzik eğitimi yoluyla, birey ile çevresi, özellikle müziksel çevresi arasındaki iletişim ve etkileşimin daha sağlıklı, daha düzenli, daha etkili ve daha verimli olması beklenir" (Uçan, 2005 s.14).

Müzik eğitimi içerisinde çok önemli bir yere sahip olan okul şarkıları; içinde barındırdığı farklılıklar dolayısıyla (ölçü sayısı, ses genişliği, ritmik yapısı, sözcük sayısı v.b.) öğretim sürecinin çeşitli kademelerinde ve seviyelerinde kullanılmaktadır. Bu farklılıkların yanı sıra, çeşitli türlerde çocuk şarkıları yine müzik eğitiminde kullanılmaktadır.

Sun ve Seyrek (1993: 26) çocuk şarkısını, "sözleriyle ve ezgisiyle çocuklar için yaratılmış şarkılar" olarak tanımlamıştır.

Okul şarkılarının sahip olması gereken bir takım özellikler vardır. Bu özelliklerden bazıları;

- 1) Müzik dersi toplu yapılan bir ders olması sebebiyle öğretilecek okul şarkılarının toplu söylenebilir nitelikte olmasına dikkat edilmelidir.
- 2) Okul şarkılarının seçimi yapılırken şarkıların radyo ve televizyon gibi yayın organları tarafından yayınlanmakta olmasına dikkat edilerek, bu gibi yayınlarda yer alan okul şarkıları radyo ve televizyondan kaydedilerek öğrencilere dinletilebilmelidir.

3) Seçilen okul şarkılarının sözleri kolay anlaşılmasının yanında sevimli olmalı ve ayrıca sözleri ilgi çekici olmalıdır.

4) Okul şarkısının öğretildiği öğrenci grubunun yaşları, yetenekleri ve müzik eğitim seviyeleri öğrenilen okul şarkısıyla paralellik göstermelidir.

5) Okul şarkılarının sözleri terbiyeye, çocuk zevk ve psikolojisine uygun olmalı, aynı zamanda öğretici (didaktik) olmalıdır.

6) Okul şarkılarının melodileri orijinal sanat değeri taşımalıdır.

7) Okul şarkıları; ömür boyunca tekrarlanacak olan tarihi ve milli marşlar bakımından da öğretici olmalıdır.

8) Okul şarkıları sayesinde öğrenciler kendilerini gösterme imkânı bulmalı ve özgüven duygusunu kazanmalıdır.

Bu maddelere ek olarak şunlar da söylenebilmektedir;

9) İlköğretim okullarındaki müzik derslerinde öğretilen okul şarkıları

dağarcığında solo kısımlı şarkılara da yer verilmelidir.

10) Okul şarkıları öğretilirken çevre faktörü de göz önünde bulundurulmalıdır.

11) Öğretilen okul şarkılarının eşlikli olmasına dikkat edilmeli, eşlik

yapılabilmesi için okul şarkılarının seviyesi düşürülmemelidir (Aktaş, 2008). şeklinde sıralanmıştır.

Müzik eğitim sürecinin ilk kademelerinde kullanılan çocuk şarkıları (okul şarkıları) çeşitli adlandırmalar yapılarak gruplara ayrılmıştır. Aşağıda verilen Sun ve Seyrek'in yaptığı grupta, bunlar içerisinde en yaygındır:

Ülkemizde eğitim müziğinde kullanılan çocuk şarkıları dört gruba ayrılır.

- **Aktarma Şarkılar:** Ezgisi yabancı, sözleri Türkçe olan şarkılardır. Aktarma şarkıların ezgileri genellikle bazı Avrupalı toplumların halk müziği ve okul müziği arasından alınmaktadır.

KAHRAMAN

Uyarlama

Müzik: George Frideric Handel

Çabuk

1. Ey kah ra man gel se - ni - bek li yor
2. Bir ih ti şam la kut - lan - sın za ÷er

Bü - tün - yurt min net le çok ya şa di yor
Bo - ru - ses le riy le çın la sın ber yer

B

Renk - renk - çi çek ler le her yer sış len sin
Do - nan - dı tak lar la geç ti ğin yol lar

Bu - yû - ce za fer le şan se - ref se nin
Her - göz - de gu rur la bir se - vinç par lar

A

Ey kah ra man gel se - ni - bek li yor
Bir ih ti şam la kut - lan - sın za ÷er

Bü - tün - yurt min net le çok ya şa di yor
Bo - ru - ses le riy le çın la sın ber yer

Şekil 1. Aktarma Okul Şarkısı Örneği

Yukarıdaki örnek, bestecisi yabancı olan, batı müziği formuna ve özelliklerine göre bestelenen tonal bir okul şarkısıdır.

- **Öykünme Şarkılar:** Türk Okul Müziği bestecilerinin yarattığı, kaynağını başka toplumların müziklerinden alan okul şarkılarıdır. Bunlar, batı müziğinin majör ve minör dizileri ve ölçüleri içinde, batılı toplumların estetik anlayışına ve beğenisine özenilerek Türk besteciler tarafından yapılmış ancak yapısı ve özü ile Türk halkına yabancı olan şarkılardır.

YOLLARDA ARADIM İZLERİNİ

Söz ve Müzik: Mustafa Günay

Çabuk

1. Yollar da aradım izlerini Seni ve
2. Anı o güzel günleri mi Ha ya lın

o güzel gözleri ni mi Aşkına muhtaçmıy
ya kıyor gözleri ni mi Bir aşık mısa nı yor

anla beni Ne olur bırakma elleri mi
el ler be ni Ne olur bırakma el le ri mi

Gel gel gel gel bırakma el le ri mi - - -
Gel gel gel gel bırakma el le ri mi

Şekil 2. Öykünme okul şarkısı örneği

Yukarıdaki örnek şarkı, söz ve müziğinin Türk bestecisine ait olmasına karşın, batı müziği formuna ve özelliklerine sahiptir.

- **Anonim Şarkılar (tekerleme, saymaca, ninni, halk türküleri):** Anonim şarkılar denildiğinde tekerlemeler ve saymacalar, ninniler ve halk türküleri gibi kültürümüzde yer alan öğeler hakkında bilgi vermek gerekmektedir. Tekerleme ve saymacalar çocuk folkloru ürünleridir. Bunlar, çocuk yaşamının (özellikle oyun yaşamının) gereksinmelerine göre çocuklar tarafından yaratılırlar. Ninniler de folklor ürünleridir. Ninniler genellikle anneler tarafından yaratılır; anne, nine, abla ve teyze gibi kadınlar tarafından çocuğu uyutmak için söylenirler. Halk türküleri deyimi ile ne anlatılmak istendiği bellidir. Halkımızın yüzyıllar boyunca yarattığı, beğenisinin ve zamanın süzgecinden geçirerek yaşattığı, dizileri – ölçüleri – yapısı – özü – sözü – duyarlığı ile kendisinin olan türkülerdir.



ÇANAKKALE TÜRKÜSÜ

Türkü

Yöresi: Kastamonu

Çanakkale içinde vurdular beni.
Ölmeden mezara koydular beni.
Of! Gençliğim eyvahl

Çanakkale içinde aynalı çarşı,
Anne ben gidiyorum düşmana karşı,
Of! Gençliğim eyvahl

Çanakkale içinde bir dolu testi,
Anneler babalar ümidi kesti,
Of! Gençliğim eyvahl

ÇANAKKALE TÜRKÜSÜ

Türkü
Yöresi: Kastamonu

Orta

1.Ça nak ka le i çin - de - vur du - lar - be - ni Öl me den me
2.Ça nak ka le i çin - de - ay na - lı - çar - şı An ne ben gi
3.Ça nak ka le i çin - de - bir dö - lu - tes - ti An ne ler ba

za - ra - koy - du - lar - be - ni - Of - genç li ğim - ey - vah
di - yom - düş - ma - na - kar - şı - Of - genç li ğim - ey - vah
ba - lar - ü - mi - di - kes - ti - Of - genç li ğim - ey - vah

Şekil 3. Anonim Okul Şarkısı Örneği

Yukarıdaki örnek, söyleyeni belli olmayan, hüseyini makamında yazılmış, türkü içerisinde makam geçişi (karcıgar) yapılmış, Türk müziği form ve nazariyatına uygun bir okul şarkısıdır

- **Türk Okul Şarkıları:** Türk bestecilerinin yarattığı, kaynağını halk müziğimize alan okul şarkılarıdır. Bunlar, Türk müziği dizileri ve ölçüleri içinde yapılmış, halkımızın beğenisine uygun, onu geliştirici, yapısını ve özünü halk müziğimize alan özgün yaratmalardır (Sun ve Seyrek, 1993).



DERE GEÇİT VERMEZSE

Söz: Anonim

Müzik: Mehmet Akpınar

1. Dere geçit vermezse
Atlarım taştan taşta
Yaylaları dağları da
Aşarım baştan başa

2. Oy nereye nereye de
Koyun girmiş dereye
Uzaktan el eyleme de
Gel beriye beriye

DERE GEÇİT VERMEZSE

Söz: Anonim
Müzik: Mehmet Akpınar

Çabuk

De re ge çit ver - mez se At la rım taş tan ta şa
Oy ne re ye ne re ye de Ko yun gir miş de re ye

Yay la la rı dağ la rı da A şa rım baş tan ba şa
U zak tan el ey le me de Gel be ri ye be ri ye

Şekil 4. Türk Okul Şarkısı Örneği

Yukarıdaki örnek; Türk müziği form ve özelliklerine göre yazılmış bir okul şarkısıdır. Makamı hüseyini, ritmi 9/8'dir.

Dört başlıktan oluşan okul şarkılarını incelediğimizde, aktarma ve öykünme okul şarkılarının batı form ve özellikleri taşıyan yani tonal şarkılar, anonim ve Türk okul şarkıları incelediğinde ise Türk Müziği form ve özellikleri taşıyan yani makamsal şarkılar olduğu görülmektedir.

Cumhuriyet öncesi dönemdeki okul şarkılarında, etnik ve geleneksel Türk müziğinin tek başına Osmanlı devletinin içinde olmasından dolayı, bu dönemdeki çocuk şarkılarının neredeyse tamamının geleneksel ve makamsal özellikler taşıdığı anlaşılmaktadır. Osmanlının son döneminde ve Cumhuriyetin ilk yıllarında çeşitli alanlarda yapılan inkılap hareketleri ülke müziğimizde etkilenmiştir. Batı tarzı eğitimin yerleşmesi ile birlikte okul

şarkılarında da değişim ve çeşitlilik olmuştur. Okul müziğinde aktarma ve öykünme şarkılar yer almaya başlamış, bunun yanında günümüze kadar tonal okul şarkılarına verilen önem de artarak devam etmiştir. Milli Eğitim Bakanlığına bağlı ortaokullarda son dönemlerde okutulan müzik dersi kitaplarında, 2014-2015 eğitim yılında toplam 40 tonal, 45 makamsal okul şarkısına yer verildiği görülür. 2015-2016 eğitim yılında ise toplam 50 tonal, 47 makamsal okul şarkısına yer verilmiştir. Müzik eğitiminde önemli bir yer tutan makamsal okul şarkılarının bu alanda yapılan çalışmalara katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Makamsal ve Tonal Okul Şarkılarının Arasındaki Farklılıklar

Makamsal ve Tonal okul şarkıları incelendiğinde aralarında çeşitli farklılıklar olduğu görülür. Bu farklılıklar:

- Makamsal okul şarkılarında aksak ritimlerin (5/8, 7/8, 9/8, 10/8) v.b ,sık kullanıldığı gözlenirken tonal okul şarkılarında ise temel ritimler (2/4, 3/4, 4/4) öne çıkmaktadır. Aksak ritimler usul yönünden çeşitli varyasyonlarda yazılabilir. Aksaklığı sağlayan üçlü kalıp, kullanıldığı yere göre ritmik yapıyı etkiler. Bu tür aksak ritimlerin kullanımında üçlü kalıp başa, ortaya ve sona gelerek a,b,c,d formlarını meydana getirebilir. Örneğin; 5/8'lik ritim A formunda 2+3, B formunda ise 3+2 şeklinde yazılabilmektedir. Fakat makamsal müzik ve okul şarkılarımıza baktığımızda üçlü kalıp çoğunlukla sonda kullanılmaktadır.
- Tonal okul şarkılarına eşlik edilmesi sade ve kolaydır. Makamsal okul şarkılarına eşlik edilmesi ayrıntılı nazariyat bilgisi gerektirmektedir.
- Makamsal okul şarkıları genelde öğrenciler tarafından çevreden öğrendiği, tonal okul şarkıları ise öğrenciler tarafından bilinmediği anlaşılmaktadır.
- Makamsal okul şarkıları Türkiye Türkçesinin çeşitli ağızlarında söylenen, söylenişi farklı ve yaygın olarak bilinmeyen geleneksel kelime-kelime gruplarının kullanıldığı şarkılar olabilir. Yazılışları aynı, ağız olarak söylenişleri farklı bir çok yöremiz vardır. Örneğim “geliyorum” fiilinin yörelere göre söyleniş biçimi farklılık gösterebilir. Karadeniz’de “geleyrum”, Ege’de “geleyom”, İç Anadolu’da “geliyom” olarak söylenir. Tonal okul şarkılarında ise daha sade, açık, anlaşılır,

özünü bir dil kullanılmaktadır. Bu durum prozodi olarak okuyuş biçimlerine yansımaktadır.

Makamsal ve Tonal Okul Şarkılarının Arasındaki Benzerlikler

Yukarıda makamsal ve tonal okul şarkıları arasındaki farklılıklardan söz ettik. Fakat bu iki şarkı türünün bazı benzerlikleri de vardır. Aşağıda bu benzerlikler sıralanmıştır:

- Makamsal ve tonal okul şarkılarının her ikisinde de düzenli ritimler (2/4, 3/4, 4/4) kullanılır.
- Makamsal ve tonal okul şarkılarının makam ve dizi özellikleri paralellik gösterebilir. Örneğin, minör dizinin nihavent makamıyla, majör dizinin çargah makamıyla aynı özellikleri taşıması gibi.
- Makamsal ve tonal okul şarkıları müzik kültürü, ses hatta dil gelişimi gibi birçok öğeyi öğretebilir ve geliştirebilir niteliktedir.
- Makamsal ve tonal okul şarkıları öğrencinin kolay öğrenebileceği akılda kalıcılığı olan şarkılardan oluşmaktadır.

1.1. Problem Durumu

Ülkemizde Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı örgün öğretim kurumlarındaki müzik derslerinde hem makamsal hem de tonal okul şarkılar kullanılmaktadır. Tonal ve makamsal okul şarkıları öğretiminin farklı kademeler ve seviyelerde farklılık gösterdiği bilinmektedir. Bu çalışmada makamsal okul şarkılarının müzik eğitimindeki yeri uzman görüşleri ile belirlenmeye çalışılacaktır. Bu araştırmanın problem cümlesi; “Makamsal Türk okul şarkılarının müzik eğitimindeki yeri nasıl bir görünüm sergilemektedir?” şeklindedir.

1.2. Alt Problemler

- Makamsal şarkı öğretimine yönelik uzman görüşleri nelerdir ?
- Makamsal okul şarkılarının Türk kültür ve öğelerine katkıları bakımından uzman görüşleri nelerdir ?
- Makamsal okul şarkılarının müzik dersi müfredatındaki yeri konusunda uzman görüşleri nelerdir ?
- Makamsal okul şarkıları öğrencinin gelişim seviyesine uygun mudur ?

1.3.Araştırmanın Amacı

Bu çalışmada makamsal okul şarkılarının müzik eğitimindeki yerini uzman görüşlerine dayanarak belirlenmeye çalışılacaktır.

1.4 Araştırmanın Önemi

Şarkı öğretimi, müzik eğitiminde büyük önem taşımaktadır. Şarkı öğrenebilirliği, öğrencinin dil gelişimi, ses hakimiyeti, ritim becerisi ve müzik kültürü gibi kazanımlar açısından oldukça önemlidir. Ses eğitimi alan ve bilinçli bir şekilde şarkı söyleyen birey hem müzik kültürü açısından hem de gelecek müzik yaşantısı açısından çok önemli bir kazanıma sahip olacaktır. Makamsal okul şarkılarının müzik eğitimindeki yerinin uzman görüşleriyle belirlenmesi bu alandaki olumlu ve olumsuz yanların tespit edilmesi açısından önemli bir çalışmadır

1.5. Varsayımlar

Araştırmada;

- Araştırma yöntemlerinin, araştırmanın konusuna ve amacına uygun olduğu,
- Uzmanların anket sorularına içtenlikle yanıt verdikleri,
- Araştırmada kullanılan ölçeğin geçerli ve güvenilir olduğu,
- Örneklemin evreni temsil ettiği sayıtlılarından yola çıkılmıştır.

1.6. Sınırlılıklar

Araştırma;

- 2014-2015 eğitim-öğretim yılı,
- Konuyla ilgili yapılan araştırmalar ve ulaşılan kaynaklarla,
- 74 uzman görüşü ile,
- Yüksek Lisans programı için ayrılan süre ve araştırmacının sağlayabileceği maddi olanaklarla sınırlıdır

1.7. Tanımlar

Çalışmanın bu bölümünde, çalışma sırasında sıklıkla kullanılan bazı kavramların ne anlamda kullanıldığı üzerinde durulacaktır.

Çocuk Şarkısı: “Sözleri ve ezgisiyle çocuklar için yaratılmış olan şarkılara “Çocuk Şarkıları” denir. Çocuk şarkıları dağarcığı, ya çocukların söyledikleri anonim şarkılardan,

ya da çeşitli toplumların halk müziklerinden ya da çocuklar için söz ve müzik yazan yerli ve yabancı yaratıcıların çocuk şarkılarından oluşur” (Sun, 2002: 26).

Makam: Bir durak ile bir güçlünün etrafında onlara bağlı olarak bir araya gelmiş seslere verilen addır. (Öztuna, 1974). Örneğin segâh, hicaz, kürdi v.b. makamlar gibi.

Şarkı: Eski çağlardan beri bütün kültürlerde yer almış, küçük bir sözlü müzik formu, insanın kendini ifade etmek için seslendirdiği kısa ve yalın ses müziği biçimidir. (Say, 2002).

Okul Şarkısı: Eğitsel amaçlı, belli bir yaş grubuna ve özelliklerine hitap eden, aktarma, öykünme, halk türküleri ve Türk okul şarkıları biçimlerindeki şarkılar (Sun, 2006).

1.8. İlgili Araştırmalar

Bu bölümde çalışma ile ilgili yapılan literatür taraması sonucunda ulaşılan ve içeriği ile teze yakınlık gösterebilecek olan çeşitli araştırmalara yer verilmiştir. Ulaşılabilen çalışmaların bazıları okul şarkılarına ve müzik derslerine ilişkin belli tutumları ölçmeye çalışmıştır.

Araştırmaya yakınlık gösterdiği düşünülen çalışmalardan biri olan, Taner Uluçay tarafından 2006 yılında İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü’nde hazırlanan “İlköğretim İkinci Kademe Müzik Eğitimi Dersinde 2005 – 2006 Eğitim Öğretim Yılında Okutulan Müzik Ders Kitaplarında Yer Alan Şarkıların Müziksel Amaçlar Bakımından Analizi” başlıklı yüksek lisans tezidir. Bu çalışmada Uluçay, ilköğretim kurumları ikinci devre müzik müfredatına uygun olarak hazırlanmış olan müzik ders kitaplarında yer alan üç yüz doksan okul şarkısını konu, ton, besteci, söz yazarı ve dizi özellikleri bazında incelemiş ve bu değişkenler bazında tasnif etmiştir. Sonuç olarak eğitim müziği bestecilerinin desteklenmesi gerektiğini belirtmiş; Türk müziği dizilerini ve ölçülerini kullanan eserlerin arttırılması konularında önerilerde bulunmuştur.

Araştırmaya yakınlık gösteren diğer bir çalışma ise, Levent Güler tarafından 2009 yılında Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü’nde hazırlanan “ İlköğretim II. Kademe (6. 7. ve 8. Sınıflar) Müzik Dersi Kitaplarında Türk Müziği Okul Şarkılarına Ayrılan Yer” başlıklı yüksek lisans tezidir. Bu çalışmada, Milli Eğitim okullarının II. Kademe (6. 7. ve 8.sınıflar) müzik dersi ders kitaplarındaki, Türk Müziği-Batı Müziği oranlarını vurgulamak

aynı sınıflarda okutulan Müzik Dersi ders kitaplarında yer alan yabancı okul şarkılarının öğrenimi ve öğretiminde karşılaşılan zorlukları saptamak ve Türk Müziğinin öğretimi ve öğrenimine, gerek repertuar ve gerekse teori bakımından daha fazla yer verilmesinin çocuk gelişimi bakımından gereğini ortaya koymaktır. Yöntem olarak kaynak tarama, görüşme ve öğretmen-öğrencilere yönelik anket uygulaması yöntemleri kullanılmıştır. Bu araştırmada içerik olarak Atatürk'ün kültürel reform hareketlerinin ilkelerine bağlı olarak kültür anlayışına yer verilmiş. Milli Eğitim Temel kanunu ve müzik dersi müfredat programı Atatürk'ün kültür konseptine göre incelenmiştir. Gelişim kavramı ve alanlarına müziğin etkileri vurgulanmıştır. Çocukların eğitim müziklerinin, yaşlarına ve gelişim özelliklerine bağlı olarak öncelikle kendi kültüründen izler taşıyan okul şarkılarıyla, yapılmasının gerekliliği vurgulanmıştır. Ders kitaplarındaki okul şarkılarının öğretmenler tarafından öğretilmesinde ve öğrenciler tarafından öğrenilmesinde karşılaşılan güçlükleri ortaya çıkartmak amacıyla anket uygulaması yapılmıştır. Çocuğa ilköğretim çağında öğretilebilecek Türk Müziği makamlarında bestelenmiş okul şarkıları repertuarına yer verilmiştir. Sonuç olarak, Türk Milli Eğitim Bakanlığına bağlı İlköğretim okullarındaki Müzik Eğitiminin Türk Müziği temelli yapılmasının gerekleri ve faydaları ortaya konulmaya çalışılmıştır.

BÖLÜM 2

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren, örneklem ve veri toplama araçları açıklanmış, verilerin işlenmesinde ve analizinde kullanılan yöntem ve tekniklere yer verilmiştir.

2.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada uzmanların makamsal okul şarkılarına yönelik görüşlerini çeşitli değişkenler bazında ortaya koymak amaçlanılmıştır. Bu bağlamda, mevcut durumu ortaya koyması bakımından betimsel bir nitelik teşkil etmiş ve araştırmada genel tarama modeli kullanılmıştır.

2.2. Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evrenini, alanında uzman akademisyenler, Milli Eğitim Bakanlığı'nda görevli müzik öğretmenleri ve çeşitli vakıf/dernek vb. kurumların korolarında görev yapan koro şefleri oluşturmaktadır.

Araştırmanın örneklemi ise, Gazi Üniversitesi'nden 10, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi'nden 3, Sinop Üniversitesi'nden 1, Abant İzzet Baysal Üniversitesi'nden 1, Cumhuriyet Üniversitesi'nden 1, Karabük Üniversitesi'nden 4 akademisyen ile, Milli Eğitim Bakanlığına bağlı Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi'nden 7, örgün öğretim kurumlarında çalışan (ilkokul, ortaokul ve lise) 43 müzik öğretmeni ve çeşitli vakıf/dernek vb. kurumlarda görev yapmakta olan 4 koro şefi olmak üzere toplam 74 uzmandan oluşmaktadır.

2.3. Verilerin Toplanması

Araştırma için verilerin toplanmasında, uzmanların makamsal okul şarkılarına yönelik görüşlerini çeşitli değişkenler bazında inceleme amacıyla geliştirilmiş 5'li likert anketi kullanılmıştır.

Veri toplama aracı geliştirilirken uzmanların konu ile ilgili görüşleri toplanarak önerme maddeleri hazırlanmıştır. Sonrasında önerme maddeleri Eğitim Fakülteleri'nin Müzik Öğretmenliği bölümlerinde görev yapmakta olan öğretim üyeleri ve Milli Eğitim Bakanlığı'nda görev yapmakta olan müzik öğretmenleri tarafından incelenmiş, bu doğrultuda taslak veri toplama aracı hazırlanmıştır.

Bu inceleme sonucunda taslak veri toplama aracındaki madde sayısı 15 olarak belirlenmiştir. Son olarak uzman öğretim üyelerinin görüşleri doğrultusunda taslak veri toplama aracında bazı değişiklikler yapılmış, anketteki maddelerin kapsam geçerliliğini belirlemek için kapsam geçerliliği formu alanında uzman akademisyenlere sunulmuştur. (EK.1: KAPSAM GEÇERLİLİĞİ FORMU).

Kapsam geçerliliği formundan elde edilen veriler ile yapılan analizler sonucunda gerekli düzenlemeler yapılmış, ankette yer alan 1 madde kapsam geçerliliğine sahip olmadığı için anketten çıkarılarak ankete son hali verilmiştir. (EK.2: ANKET)

Ankette yer alan maddelerin kapsam geçerliliklerinin belirlenmesi için Lawshe tekniği kullanılmıştır.

Kapsam geçerlik oranları", Lawshe (1975) tarafından geliştirilmiştir. Bu nedenle Lawshe tekniği olarak bilinen bu yaklaşım 6 aşamadan oluşmaktadır.

- a) Alan uzmanları grubunun oluşturulması
- b) Aday ölçek formlarının hazırlanması.
- c) Uzman görüşlerinin elde edilmesi
- d) Maddelere ilişkin kapsam geçerlik oranlarının elde edilmesi
- e) Ölçeğe ilişkin kapsam geçerlik indekslerinin elde edilmesi
- f) Kapsam geçerlik oranları/indeksi ölçütlerine göre nihai formun oluşturulması

Lawshe tekniğinde, en az 5 en fazla ise 40 uzman görüşüne ihtiyaç vardır. Her bir madde uzman görüşleri “madde hedeflenen yapıyı ölçüyor”, “madde yapı ile ilişkili ancak gereksiz” ya da “madde hedeflenen yapıyı ölçmez” şeklinde derecelendirilmektedir. Kapsam geçerliğinin yanı sıra benzer şekilde maddenin anlaşılabilirliği, hedef kitleye uygunluğu vb. amacıyla da uzman görüşleri derecelendirilebilir.

Buna göre, uzmanların herhangi bir maddeye ilişkin görüşleri toplanarak kapsam geçerlik oranları elde edilir. (Tablo 2). Kapsam geçerlik oranları (KGO), herhangi bir maddeye ilişkin “Gerekli” görüşünü belirten uzman sayılarının, maddeye ilişkin görüş belirten toplam uzman sayısına oranının 1 eksiği ile elde edilir.

$$KGO = [NG] / [N/2] - 1$$

Burada; NG, maddeye “Gerekli” diyen uzmanları sayısını ve N ise maddeye ilişkin görüş belirten toplam uzman sayısını göstermektedir.

Eşitlik 1’e göre; uzmanların yarısı maddeye ilişkin “Gerekli” şeklinde görüş bildirdiklerinde KGO=0, yarısından fazlası “Gerekli” şeklinde görüş bildirmiş ise KGO>0 ve uzmanların yarısından fazlası “Gerekli” şeklinde görüş bildirmemiş ise KGO<0 olacaktır.

KGO değerleri negatif ya da 0 değer içeriyorsa böyle maddeler ilk etapta elenen maddelerdir. KGO değerleri pozitif olan maddeler için istatistiksel ölçütler ile anlamlılıkları test edilirler. Elde edilen KGO’ların istatistiksel olarak anlamlılığını test etmek için kapsam geçerlik ölçütleri için ilgili literatürde önceleri birikimli normal dağılımdan yararlanırken hesaplama kolaylığı açısından $\alpha = 0,05$ anlamlılık düzeyinde KGO’ların minimum değerleri (kapsam geçerlik ölçütleri) Veneziano ve Hooper (1997) tarafından tabloya dönüştürülmüştür. Buna göre, uzman sayısına ilişkin minimum değerler aynı zamanda maddenin istatistiksel anlamlılığını vermektedir.

Tablo 1. : $\alpha = 0,05 = 0,05$ anlamlılık düzeyinde KGO'ları için minimum değerler.

Uzman Sayısı	Minimum Değer	Uzman Sayısı	Minimum Değer
5	0.99	13	0.54
6	0.99	14	0.51
7	0.99	15	0.49
8	0.78	20	0.42
9	0.75	25	0.37
10	0.62	30	0.33
11	0.59	35	0.31
12	0.56	40+	0.29

Tablo 2’de ise kapsam geçerlik oranlarının elde edilmesine ilişkin örnek uygulama verilmiştir. Toplam 12 uzmanın maddelere ilişkin belirtmiş oldukları" görüşler üzerinden, Eşitlik 1 ile verilen ifade yardımı ile kapsam geçerlik oranları elde edilmiştir. Daha sonra, bu oranların istatistiksel olarak anlamlılığını Tablo 1’de yer alan değerlerle (0,59) karşılaştırılarak belirlenmiştir. Testin tümüne ilişkin kapsam geçerlik indeksi de yine Tablo 1’deki değerler ile karşılaştırılmıştır.

Kapsam geçerlik indeksi (KGO), $\alpha = 0,05 = 0,05$ düzeyinde anlamlı olan ve nihai forma alınacak maddelerin toplam KGO ortalamaları" üzerinden elde edilir. Eğer ölçülmek istenilen özellik birden fazla boyutta toplanmış ise her bir boyut için KGQ elde edilmelidir. Tablo 2’deki örnekte tek bir boyut söz konusu olduğu varsayımı ile $KGQ > 0,67$ olduğundan ölçek istatistiksel olarak anlamlı olduğu söylenebilir. KGQ değerleri alt boyutlar için geçerli olup, her bir alt boyut için, alt boyutta yer alan maddeler dikkate alınarak elde edilmektedir.

Tablo 2. Uzman görüşlerinin toplanması ve kapsam geçerlik oranlarının elde edilmesi.

	Gerekli	Yararlı/Yetersiz	Gereksiz	Kapsam Geçerlik Oranları
Madde 1	12	0	0	1,00*
Madde 2	10	1	1	0,67*
Madde 3	8	1	3	0,33*
:	:	:	:	:
Madde k	5	3	4	-0,67
Uzman Sayısı	12			
Kapsam Geçerlilik Ölçütü	0,59			
Kapsam Geçerlik İndeksi	0,67*			

Kapsam geçerliği konusunda kullanılan en yaygın teknik Lawshe tekniği olmasına karşın başka tekniklerde geliştirilmiştir. Bunlardan Davis (1992) tekniği uzman görüşlerini (a) “Uygun”, (b) “Madde hafifçe gözden geçirilmeli”, (c) “Madde ciddi olarak gözden geçirilmeli” ve (d) “Madde uygun değil” şeklinde dörtlü derecelendirmektedir. Bu teknikte (a) ve (b) seçeneğini işaretleyen uzmanların sayısı toplam uzman sayısına bölünerek maddeye ilişkin “kapsam geçerlik indeksi” elde edilmektedir ve bu değer istatistiksel bir ölçütle karşılaştırmak yerine 0,80 değeri ölçüt olarak kabul edilmektedir (Yurdağül, 2005).

2.4. Ankette Bulunan Maddelerin Kapsam Geçerlilikleri

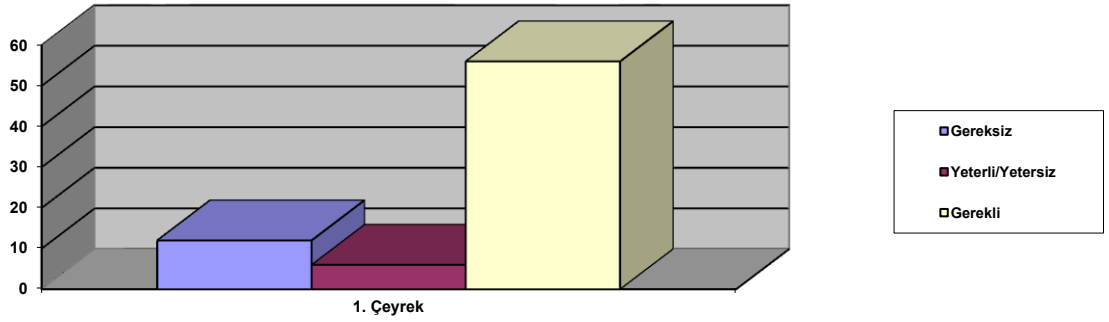
Uzman sayısı 74 olduğu için KGO minimum değeri 0,29 alınmıştır.

1. “Makamsal şarkıları, tonal şarkılara göre daha kolay bir şekilde öğretebiliyorum.” maddesinin kapsam geçerliliği

$KGO = [NG] / [N/2] - 1 = [56] / [74/2] - 1 = 0,51$ $0,51 > 0,29$ olduğundan madde kapsam geçerliliğine sahiptir.

Maddenin ankette bulunması/bulunmaması durumu konusunda;

Uzmanların (n=74), 56 tanesi “gerekli”, 6 tanesi “yeterli/yetersiz”, 12 tanesi de “gereksiz” yönünde görüş bildirmişlerdir. Veriler grafik ile aşağıda gösterilmiştir.



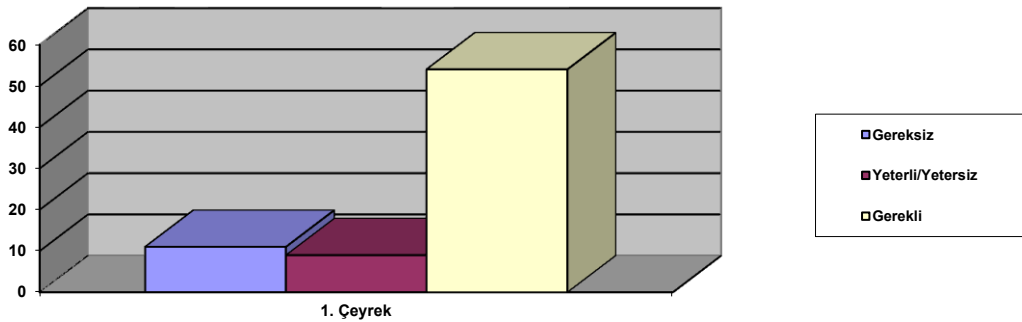
Şekil 5. Uzmanların “Makamsal şarkıları, tonal şarkılara göre daha kolay bir şekilde öğretebiliyorum.” maddesine ilişkin kapsam geçerliliği görüş dağılımı

2. “Öğrenciler makamsal şarkıları söylemekten zevk alırlar.” maddesinin kapsam geçerliliği

KGO= $[NG] / [N/2] - 1 = [54] / [74/2] - 1 = 0,46$ $0,46 > 0,29$ olduğundan madde kapsam geçerliliğine sahiptir.

Maddenin ankette bulunması/bulunmaması durumu konusunda;

Uzmanların (n=74), 54 tanesi “gerekli”, 9 tanesi “yeterli/yetersiz”, 11 tanesi de “gereksiz” yönünde görüş bildirmişlerdir. Veriler grafik ile aşağıda gösterilmiştir.



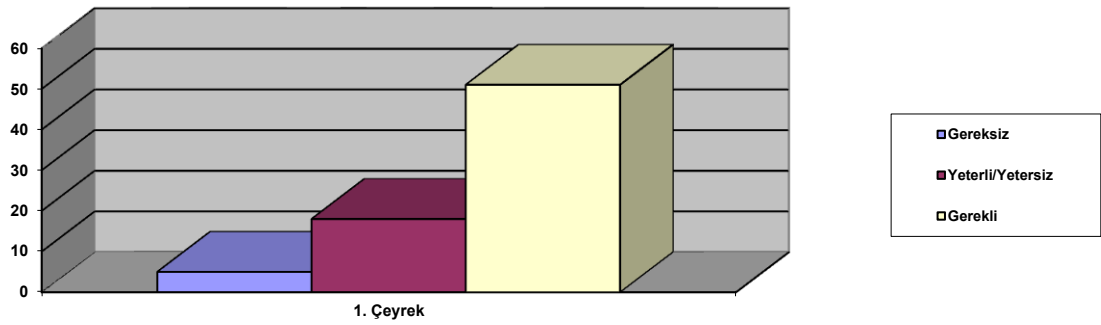
Şekil 6. Uzmanların “Öğrenciler makamsal şarkıları söylemekten zevk alırlar.” maddesine ilişkin kapsam geçerliliği görüş dağılımı

3. “Öğrenciler makamsal şarkıları daha kolay ezberleyebilmektedirler.” maddesinin kapsam geçerliliği

$KGO = [NG] / [N/2] - 1 = [51] / [74/2] - 1 = 0,37$ $0,37 > 0,29$ olduğundan madde kapsam geçerliliğine sahiptir.

Maddenin ankette bulunması/bulunmaması durumu konusunda;

Uzmanların (n=74), 51 tanesi “gerekli”, 18 tanesi “yeterli/yetersiz”, 5 tanesi de “gereksiz” yönünde görüş bildirmişlerdir. Veriler grafik ile aşağıda gösterilmiştir.



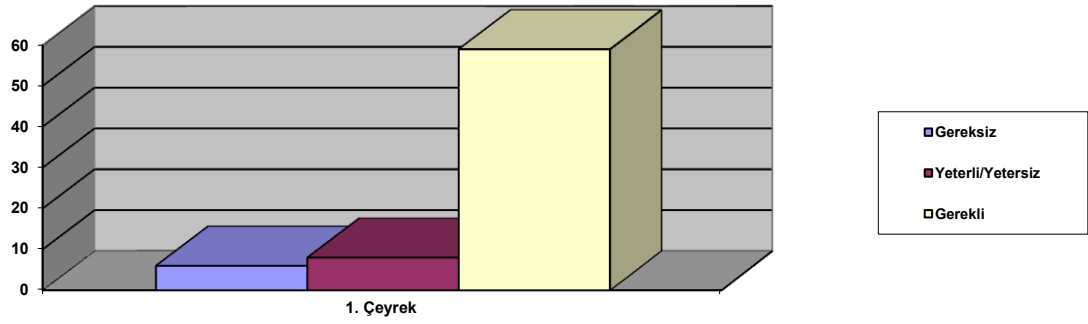
Şekil 7. Uzmanların “Öğrenciler makamsal şarkıları daha kolay ezberleyebilmektedirler.” maddesine ilişkin kapsam geçerliliği görüş dağılımı

4. “Öğrenciler Türk Müziği ritim özelliklerine daha yatkındırlar.” maddesinin kapsam geçerliliği

$KGO = [NG] / [N/2] - 1 = [59] / [74/2] - 1 = 0,59$ $0,59 > 0,29$ olduğundan madde kapsam geçerliliğine sahiptir.

Maddenin ankette bulunması/bulunmaması durumu konusunda;

Uzmanların (n=74), 59 tanesi “gerekli”, 8 tanesi “yeterli/yetersiz”, 6 tanesi de “gereksiz” yönünde görüş bildirmişlerdir. Veriler Şekil 8’de ile gösterilmiştir.



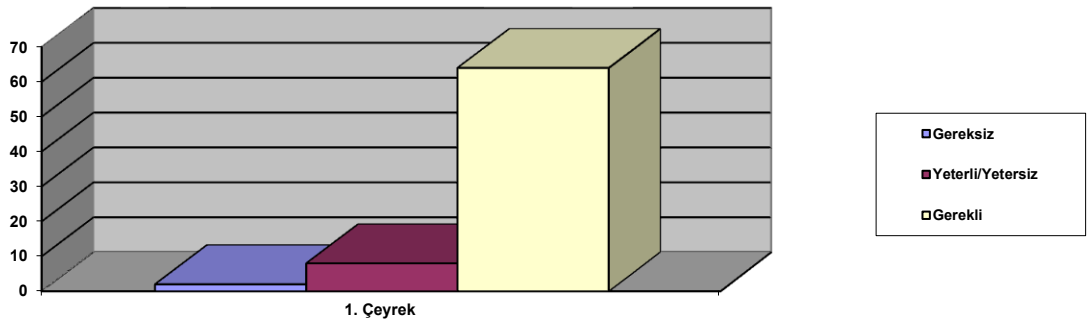
Şekil 8. Uzmanların “Öğrenciler Türk Müziği ritim özelliklerine daha yatkındırlar.” maddesine ilişkin kapsam geçerliliği görüş dağılımı

5. “Makamsal şarkılar Türk kültür ve öğelerini geliştiren niteliktedir.” maddesinin kapsam geçerliliği

$KGO = [NG] / [N/2] - 1 = [69] / [74/2] - 1 = 0,86$ $0,86 > 0,29$ olduğundan madde kapsam geçerliliğine sahiptir.

Maddenin ankette bulunması/bulunmaması durumu konusunda;

Uzmanların (n=74), 64 tanesi “gerekli”, 8 tanesi “yeterli/yetersiz”, 2 tanesi de “gereksiz” yönünde görüş bildirmişlerdir. Veriler grafik ile aşağıda gösterilmiştir.



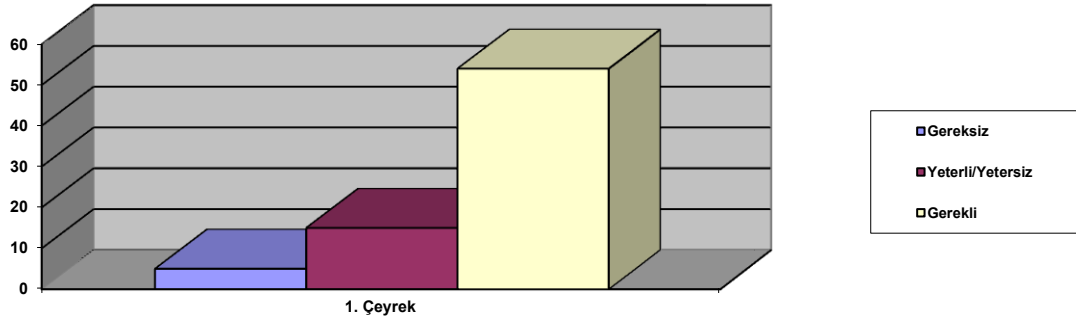
Şekil 9. Uzmanların “Makamsal şarkılar Türk kültür ve öğelerini geliştiren niteliktedir.” maddesine ilişkin kapsam geçerliliği görüş dağılımı

6. “Makamsal şarkılara, müzik dersi müfredatında yeterince yer verilmiştir.” maddesinin kapsam geçerliliği

$KGO = [NG] / [N/2] - 1 = [54] / [74/2] - 1 = 0,46$ $0,46 > 0,29$ olduğundan madde kapsam geçerliliğine sahiptir.

Maddenin ankette bulunması/bulunmaması durumu konusunda;

Uzmanların (n=74), 54 tanesi “gerekli”, 15 tanesi “yeterli/yetersiz”, 5 tanesi de “gereksiz” yönünde görüş bildirmişlerdir. Veriler grafik ile aşağıda gösterilmiştir.



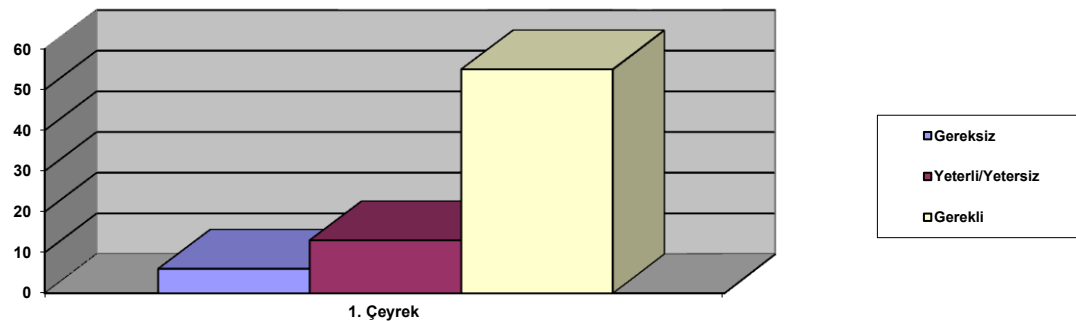
Şekil 10. Uzmanların “Makamsal şarkılara, müzik dersi müfredatında yeterince yer verilmiştir.” maddesine ilişkin kapsam geçerliliği görüş dağılımı

7. “Müfredattaki makamsal şarkılar eğitim açısından yeterliliğe sahiptir.” maddesinin kapsam geçerliliği

$KGO = [NG] / [N/2] - 1 = [55] / [74/2] - 1 = 0,48$ $0,46 > 0,29$ olduğundan madde kapsam geçerliliğine sahiptir.

Maddenin ankette bulunması/bulunmaması durumu konusunda;

Uzmanların (n=74), 55 tanesi “gerekli”, 13 tanesi “yeterli/yetersiz”, 6 tanesi de “gereksiz” yönünde görüş bildirmişlerdir. Veriler grafik ile aşağıda gösterilmiştir.



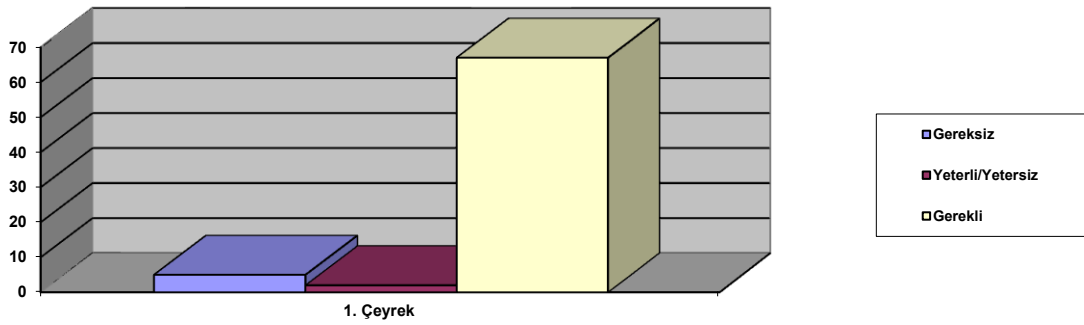
Şekil 11. “Uzmanların Müfredattaki makamsal şarkılar eğitim açısından yeterliliğe sahiptir.” maddesine ilişkin kapsam geçerliliği görüş dağılımı

8. “Makamsal okul şarkıların çocuğun dil gelişimine olumlu etkide bulunur.” maddesinin kapsam geçerliliği

$KGO = [NG] / [N/2] - 1 = [67] / [74/2] - 1 = 0,81$ $0,81 > 0,29$ olduğundan madde kapsam geçerliliğine sahiptir.

Maddenin ankette bulunması/bulunmaması durumu konusunda;

Uzmanların (n=74), 67 tanesi “gerekli”, 2 tanesi “yeterli/yetersiz”, 5 tanesi de “gereksiz” yönünde görüş bildirmişlerdir. Veriler grafik ile aşağıda gösterilmiştir.



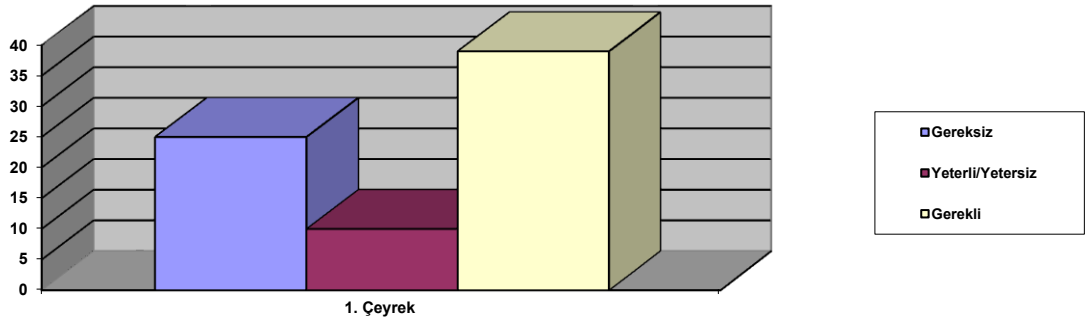
Şekil 12. “Makamsal okul şarkıların çocuğun dil gelişimine olumlu etkide bulunur.” maddesine ilişkin kapsam geçerliliği görüş dağılımı

9. “Makamsal okul şarkıları öğrencinin ruhsal gelişimine olumlu yönde katkı sağlar.” maddesinin kapsam geçerliliği

$KGO = [NG] / [N/2] - 1 = [39] / [74/2] - 1 = 0,05$ $0,05 < 0,29$ olduğundan madde kapsam geçerliliğine sahiptir değildir. Bu sebeple anketten çıkartılmıştır.

Maddenin ankette bulunması/bulunmaması durumu konusunda;

Uzmanların (n=74), 39 tanesi “gerekli”, 10 tanesi “yeterli/yetersiz”, 25 tanesi de “gereksiz” yönünde görüş bildirmişlerdir. Veriler grafik ile aşağıda gösterilmiştir.



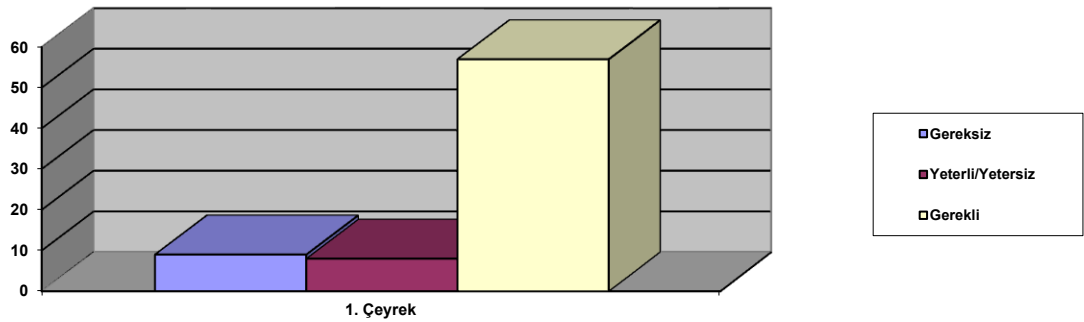
Şekil 13. “Makamsal okul şarkıları öğrencinin ruhsal gelişimine olumlu yönde katkı sağlar.” maddesine ilişkin kapsam geçerliliği görüş dağılımı

10. “Makamsal okul şarkıları öğrencilerin müzik ihtiyacını karşılar niteliktedir.” maddesinin kapsam geçerliliği

KGO= $[NG] / [N/2] - 1 = [57] / [74/2] - 1 = 0,54$ $0,54 > 0,29$ olduğundan madde kapsam geçerliliğine sahiptir.

Maddenin ankette bulunması/bulunmaması durumu konusunda;

Uzmanların (n=74), 57 tanesi “gerekli”, 8 tanesi “yeterli/yetersiz”, 9 tanesi de “gereksiz” yönünde görüş bildirmişlerdir. Veriler grafik ile aşağıda gösterilmiştir.



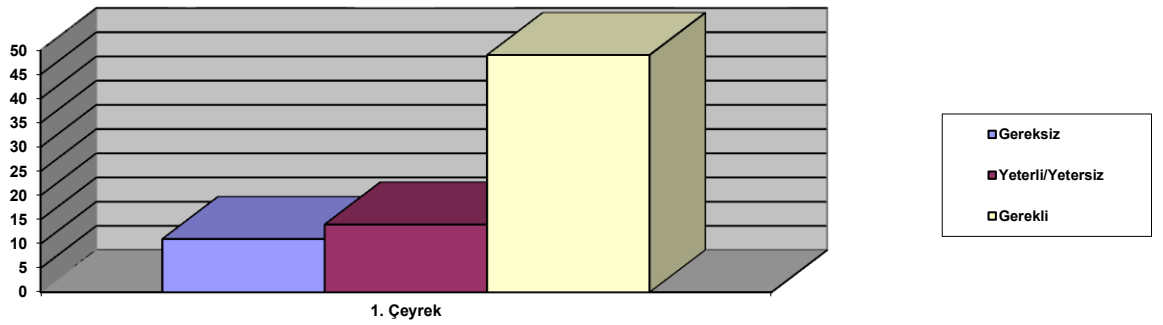
Şekil 14. “Makamsal okul şarkıları öğrencilerin müzik ihtiyacını karşılar niteliktedir.” maddesine ilişkin kapsam geçerliliği görüş dağılımı

11. “Makamsal okul şarkıları öğrencilerin seslerini etkili kullanabilmelerini destekler.”
maddesinin kapsam geçerliliği

$KGO = [NG] / [N/2] - 1 = [49] / [74/2] - 1 = 0,32$ $0,32 > 0,29$ olduğundan madde kapsam geçerliliğine sahiptir.

Maddenin ankette bulunması/bulunmaması durumu konusunda;

Uzmanların (n=74), 49 tanesi “gerekli”, 14 tanesi “yeterli/yetersiz”, 11 tanesi de “gereksiz” yönünde görüş bildirmişlerdir. Veriler grafik ile aşağıda gösterilmiştir.



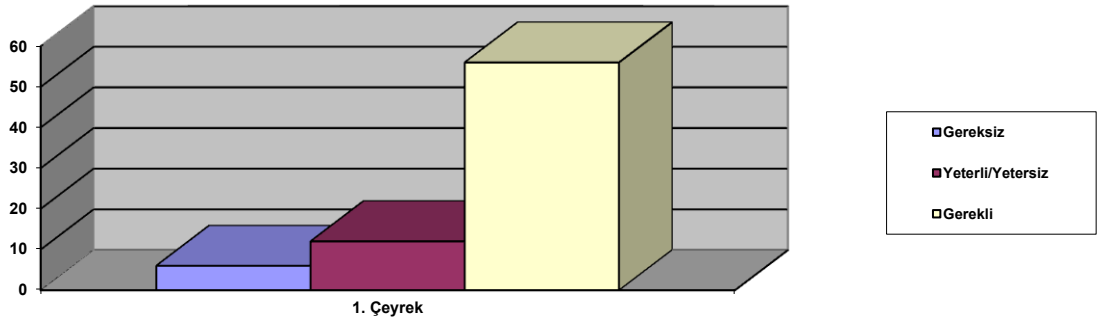
Şekil 15. “Makamsal okul şarkıları öğrencilerin seslerini etkili kullanabilmelerini destekler.” maddesine ilişkin kapsam geçerliliği görüş dağılımı

12. “Makamsal okul şarkıları öğrencilerin ses sınırlarına uygundur.” maddesinin kapsam geçerliliği

$KGO = [NG] / [N/2] - 1 = [56] / [74/2] - 1 = 0,51$ $0,51 > 0,29$ olduğundan madde kapsam geçerliliğine sahiptir.

Maddenin ankette bulunması/bulunmaması durumu konusunda;

Uzmanların (n=74), 56 tanesi “gerekli”, 12 tanesi “yeterli/yetersiz”, 6 tanesi de “gereksiz” yönünde görüş bildirmişlerdir. Veriler Şekil 16’da gösterilmiştir.



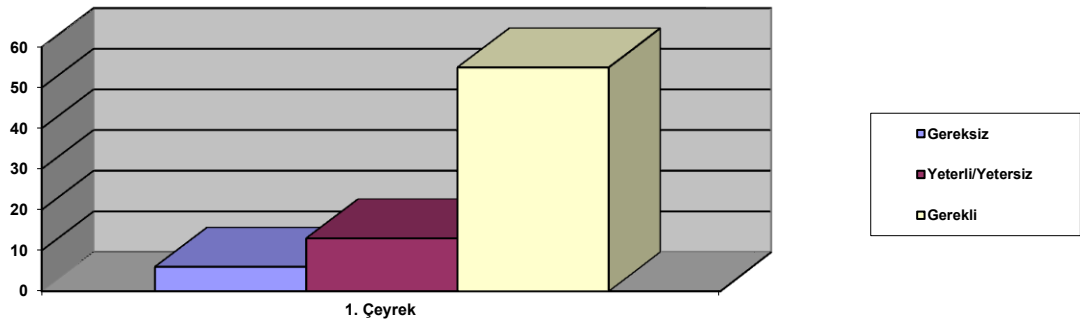
Şekil 16. “Makamsal okul şarkıları öğrencilerin ses sınırlarına uygundur.” maddesine ilişkin kapsam geçerliliği görüş dağılımı

13. “Makamsal okul şarkıları tüm sınıf seviyelerine uygundur.” maddesinin kapsam geçerliliği

$KGO = [NG] / [N/2] - 1 = [55] / [74/2] - 1 = 0,48$ $0,46 > 0,29$ olduğundan madde kapsam geçerliliğine sahiptir.

Maddenin ankette bulunması/bulunmaması durumu konusunda;

Uzmanların (n=74), 55 tanesi “gerekli”, 13 tanesi “yeterli/yetersiz”, 6 tanesi de “gereksiz” yönünde görüş bildirmişlerdir. Veriler grafik ile aşağıda gösterilmiştir.



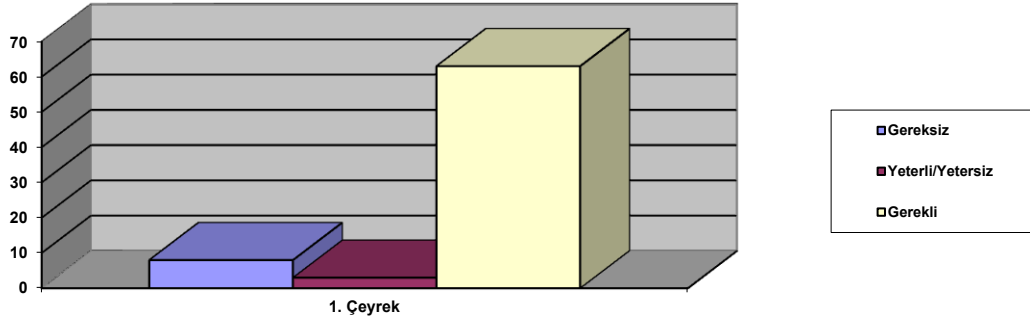
Şekil 17. “Makamsal okul şarkıları tüm sınıf seviyelerine uygundur.” maddesine ilişkin kapsam geçerliliği görüş dağılımı

14. “Makamsal okul şarkıları 1 ders saati içerisinde öğretilbilir durumdadır.” maddesinin kapsam geçerliliği

$KGO = [NG] / [N/2] - 1 = [63] / [74/2] - 1 = 0,7$ $0,7 > 0,29$ olduğundan madde kapsam geçerliliğine sahiptir.

Maddenin ankette bulunması/bulunmaması durumu konusunda;

Uzmanların (n=74), 63 tanesi “gerekli”, 3 tanesi “yeterli/yetersiz”, 8 tanesi de “gereksiz” yönünde görüş bildirmişlerdir. Veriler grafik ile aşağıda gösterilmiştir.



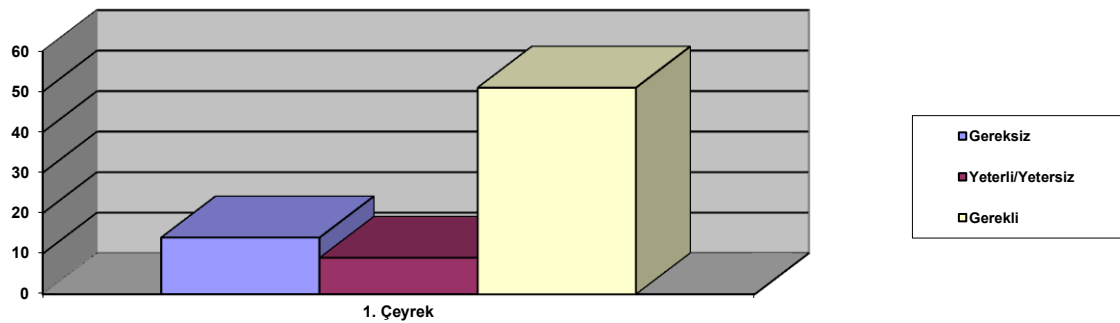
Şekil 18. “Makamsal okul şarkıları 1 ders saati içerisinde öğretilbilir durumdadır.” maddesine ilişkin kapsam geçerliliği görüş dağılımı

15. “Makamsal okul şarkıları öğrencilerin kişilik gelişimlerine katkıda bulunur.” maddesinin kapsam geçerliliği

$KGO = [NG] / [N/2] - 1 = [51] / [74/2] - 1 = 0,37$ $0,37 > 0,29$ olduğundan madde kapsam geçerliliğine sahiptir.

Maddenin ankette bulunması/bulunmaması durumu konusunda;

Uzmanların (n=74), 51 tanesi “gerekli”, 9 tanesi “yeterli/yetersiz”, 14 tanesi de “gereksiz” yönünde görüş bildirmişlerdir. Veriler grafik ile aşağıda gösterilmiştir.



Şekil 19. “Makamsal okul şarkıları öğrencilerin kişilik gelişimlerine katkıda bulunur.” maddesine ilişkin kapsam geçerliliği görüş dağılımı

2.5. Verilerin Analizi

Uzman görüşleri doğrultusunda oluşturulan ankette yer alan her bir madde için uzmanların (n=73) maddelere 1 ile 5 arasında verdikleri puanların ortanca değeri (medyan) alınarak her bir madde için görüşleri belirlenmiştir. Ankette bulunan maddelere verilen puanların belirlenmesi için 5'li likert ölçeği kullanılmıştır. Ölçekte, 1 ile 5 arası rakamlara karşılık kullanılan ifadeler aşağıdaki tablo 3'de görülmektedir.

Tablo.3. Likertteki İfadelerin Rakamsal Karşılıkları

Uzman Görüşleri	Görüşlerin 5'li Likert'teki Karşılıkları
Kesinlikle Katılmıyorum	1
Katılmıyorum	2
Karasızım	3
Katılıyorum	4
Kesinlikle Katılıyorum	5

BÖLÜM 3

BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde, araştırmanın amacına yönelik problemlerin çözümü için geliştirilmiş anketten elde edilen verilerin istatistiksel yöntemlerle çözümlenmesi sonucu elde edilen bulgulara ve bu bulgulara ilişkin yorumlara yer verilmiştir.

3.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın birinci alt problemi olan “Makamsal şarkı öğretimine yönelik öğretmen görüşleri nelerdir?” sorusuna ilişkin bulgular ve yorumlar aşağıda sıralanmıştır. Araştırmanın birinci alt problemine ilişkin veri elde edebilmek için uzmanların ankette yer alan;

- Makamsal şarkıları, tonal şarkılara göre daha kolay bir şekilde öğretebiliyorum.
- Öğrenciler makamsal şarkıları söylemekten zevk alırlar.
- Öğrenciler makamsal şarkıları daha kolay ezberleyebilmektedirler.
- Öğrenciler Türk Müziği ritim özelliklerine daha yatkındırlar.
- Makamsal okul şarkıları öğrencilerin müzik ihtiyacını karşılar niteliktedir.
- Makamsal okul şarkıları öğrencilerin seslerini etkili kullanabilmelerini destekler.
- Makamsal okul şarkıları öğrencilerin ses sınırlarına uygundur.

- Makamsal okul şarkıları tüm sınıf seviyelerine uygundur.
- Makamsal okul şarkıları 1 ders saati içerisinde öğretilbilir durumdadır.

maddelerine verdikleri puanların ortanca değeri (medyan) alınarak aşağıdaki Tablo.4. oluşturulmuştur.

Tablo.4. Birinci Alt Problemlere İlişkin Maddelerin Ortanca (Medyan) Değerleri

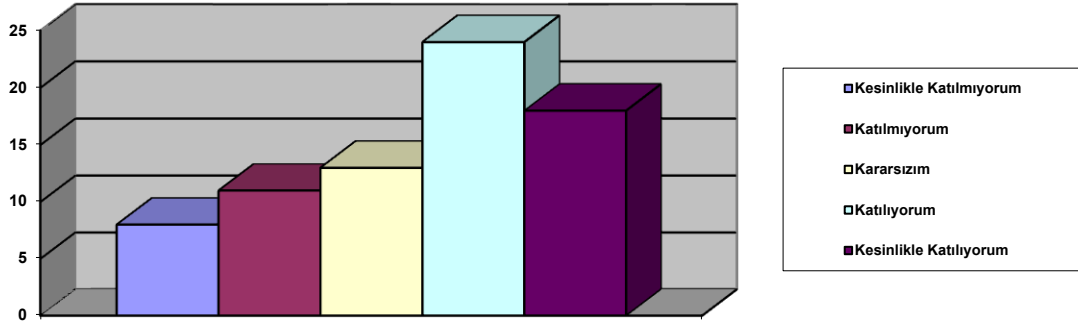
	Maddeler	Puanların Ortanca (Medyan) Değeri
1	Makamsal şarkıları, tonal şarkılara göre daha kolay bir şekilde öğretebiliyorum.	4
2	Öğrenciler makamsal şarkıları söylemekten zevk alırlar.	4
3	Öğrenciler makamsal şarkıları daha kolay ezberleyebilmektedirler.	5
4	Öğrenciler Türk Müziği ritim (5/8, 7/8, 8/8 vs.) özelliklerine daha yatkındırlar.	3
5	Makamsal okul şarkıları öğrencilerin müzik ihtiyacını karşılar niteliktedir.	4
6	Makamsal okul şarkıları öğrencilerin seslerini etkili kullanabilmelerini destekler.	4
7	Makamsal okul şarkıları öğrencilerin ses sınırlarına uygundur.	4
8	Makamsal okul şarkıları tüm sınıf seviyelerine uygundur.	4
9	Makamsal okul şarkıları 1 ders saati içerisinde öğretilbilir durumdadır.	5

- Uzmanların (n=74) ankette yer alan “Makamsal şarkıları, daha kolay bir şekilde öğretebiliyorum.” maddesine verdikleri puanların ortanca değerinin (medyanı) 4 (katılıyorum) olduğu görülmektedir.

Uzmanların madde ile ilgili görüşleri;

1. Kesinlikle Katılmıyorum: 8
2. Katılmıyorum: 11
3. Kararsızım: 13
4. Katılıyorum: 24
5. Kesinlikle Katılıyorum: 18 şeklindedir.

Veriler grafik ile aşağıda gösterilmiştir.



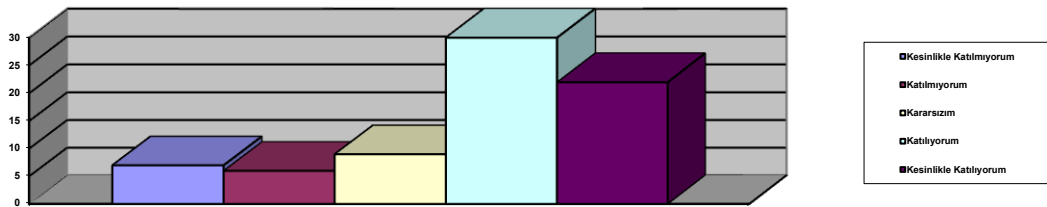
Şekil 20. Uzmanların ankette yer alan “Makamsal şarkıları, tonal şarkılara göre daha kolay bir şekilde öğretebiliyorum.” maddesine ilişkin görüş dağılımı

- Uzmanların (n=74) ankette yer alan “Öğrenciler makamsal şarkıları söylemekten zevk alırlar.” maddesine verdikleri puanların ortanca değerinin (medyanı) 4 (katılıyorum) olduğu görülmektedir.

Uzmanların madde ile ilgili görüşleri;

1. Kesinlikle Katılmıyorum: 7
2. Katılmıyorum: 6
3. Kararsızım: 9
4. Katılıyorum: 30
5. Kesinlikle Katılıyorum: 22 şeklindedir.

Veriler grafik ile aşağıda gösterilmiştir.



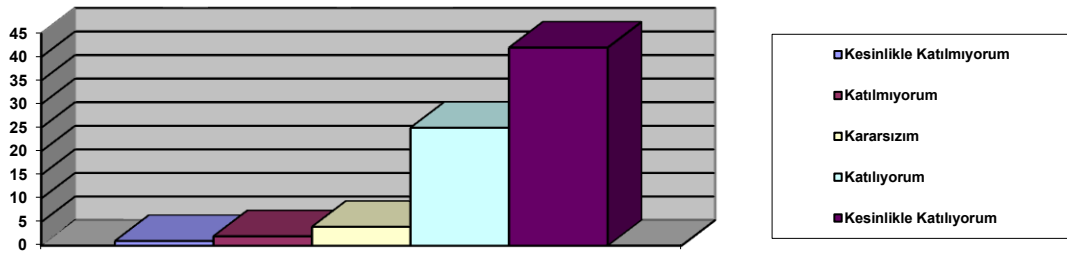
Şekil 21. Uzmanların ankette yer alan “Makamsal Öğrenciler makamsal şarkıları söylemekten zevk alırlar.” maddesine ilişkin görüş dağılımı

- Uzmanların (n=74) ankette yer alan “Öğrenciler makamsal şarkıları daha kolay ezberleyebilmektedirler.” maddesine verdikleri puanların ortanca değerinin (medyanı) 5 (kesinlikle katılıyorum) olduğu görülmektedir.

Uzmanların madde ile ilgili görüşleri;

1. Kesinlikle Katılmıyorum: 1
2. Katılmıyorum: 2
3. Kararsızım: 4
4. Katılıyorum: 25
5. Kesinlikle Katılıyorum: 42 şeklindedir.

Veriler grafik ile aşağıda gösterilmiştir



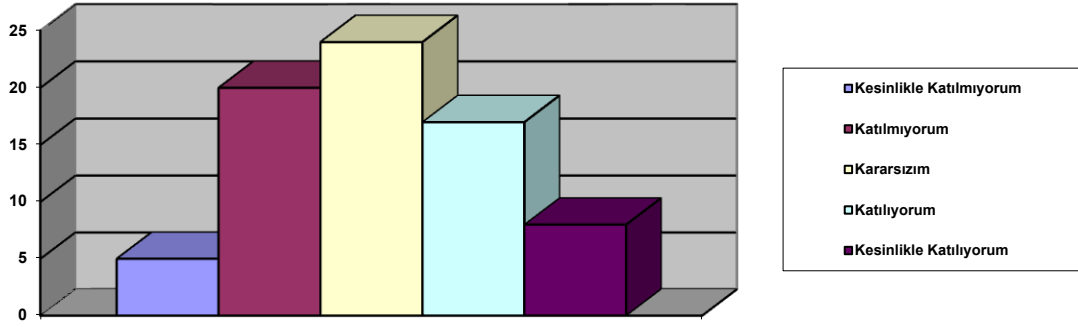
Şekil 22. Uzmanların ankette yer alan “Makamsal “Öğrenciler makamsal şarkıları daha kolay ezberleyebilmektedirler.” maddesine ilişkin görüş dağılımı

- Uzmanların (n=74) ankette yer alan “Öğrenciler Türk Müziği ritim (5/8, 7/8, 8/8 vs.) özelliklerine daha yatkındırlar.” maddesine verdikleri puanların ortanca değerinin (medyanı) 3 (karasızım) olduğu görülmektedir.

Uzmanların madde ile ilgili görüşleri;

1. Kesinlikle Katılmıyorum: 5
2. Katılmıyorum: 20
3. Kararsızım: 24
4. Katılıyorum: 17
5. Kesinlikle Katılıyorum: 8 şeklindedir.

Veriler grafik ile aşağıda gösterilmiştir.



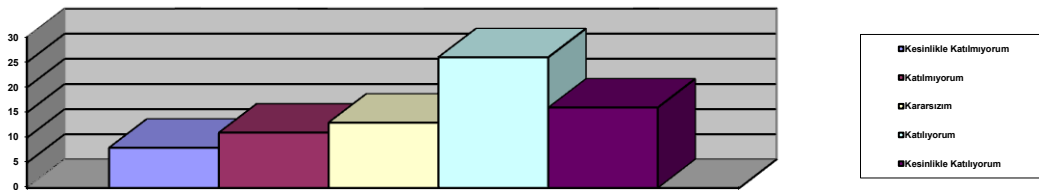
Şekil 23. Uzmanların ankette yer alan “Öğrenciler Türk Müziği ritim (5/8, 7/8, 8/8 vs.) özelliklerine daha yatkındırlar.” maddesine ilişkin görüş dağılımı

- Uzmanların (n=74) ankette yer alan “Makamsal okul şarkıları öğrencilerin müzik ihtiyacını karşılar niteliktedir.” maddesine verdikleri puanların ortanca değerinin (medyanı) 4 (katılıyorum) olduğu görülmektedir.

Uzmanların madde ile ilgili görüşleri;

1. Kesinlikle Katılmıyorum: 8
2. Katılmıyorum: 11
3. Kararsızım: 13
4. Katılıyorum: 26
5. Kesinlikle Katılıyorum: 16 şeklindedir.

Veriler grafik ile aşağıda gösterilmiştir.



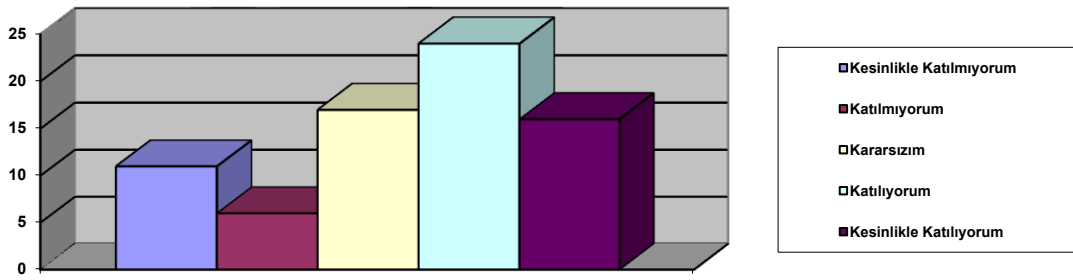
Şekil 24. Uzmanların ankette yer alan “Makamsal okul şarkıları öğrencilerin müzik ihtiyacını karşılar niteliktedir” maddesine ilişkin görüş dağılımı

- Uzmanların (n=74) ankette yer alan “Makamsal okul şarkıları öğrencilerin seslerini etkili kullanabilmelerini destekler” maddesine verdikleri puanların ortanca değerinin (medyanı) 4 (katılıyorum) olduğu görülmektedir.

Uzmanların madde ile ilgili görüşleri;

1. Kesinlikle Katılmıyorum: 11
2. Katılmıyorum: 6
3. Kararsızım: 17
4. Katılıyorum: 24
5. Kesinlikle Katılıyorum: 16 şeklindedir.

Veriler grafik ile aşağıda gösterilmiştir.



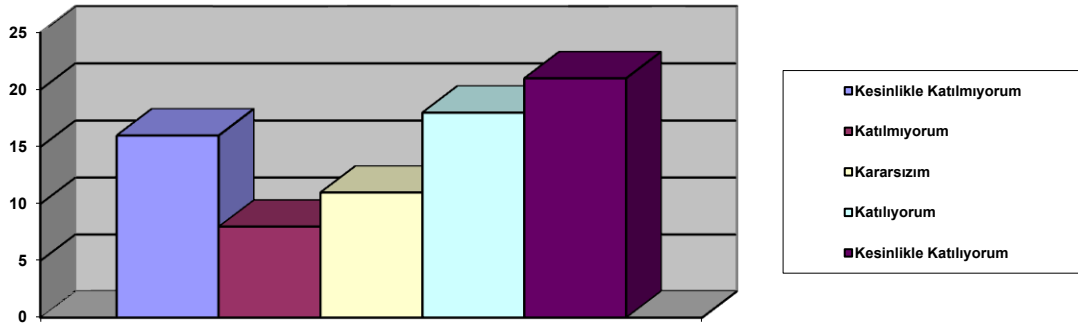
Şekil 25. Uzmanların ankette yer alan “Makamsal okul şarkıları öğrencilerin seslerini etkili kullanabilmelerini destekler” maddesine ilişkin görüş dağılımı

- Uzmanların (n=74) ankette yer alan “Makamsal okul şarkıları öğrencilerin ses sınırlarına uygundur.” maddesine verdikleri puanların ortanca değerinin (medyanı) 4 (katılıyorum) olduğu görülmektedir.

Uzmanların madde ile ilgili görüşleri;

1. Kesinlikle Katılmıyorum: 16
2. Katılmıyorum: 8
3. Kararsızım: 11
4. Katılıyorum: 18
5. Kesinlikle Katılıyorum: 21 şeklindedir.

Veriler grafik ile aşağıda gösterilmiştir.



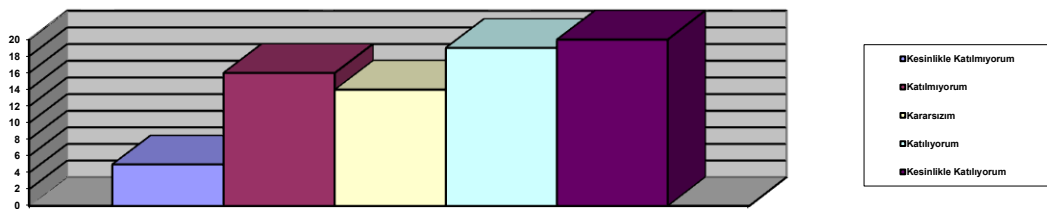
Şekil 26. Uzmanların ankette yer alan “Makamsal okul şarkıları öğrencilerin ses sınırlarına uygundur.” maddesine ilişkin görüş dağılımı

- Uzmanların (n=74) ankette yer alan “Makamsal okul şarkıları tüm sınıf seviyelerine uygundur.” maddesine verdikleri puanların ortanca değerinin (medyanı) 4 (katılıyorum) olduğu görülmektedir.

Uzmanların madde ile ilgili görüşleri;

1. Kesinlikle Katılmıyorum: 5
2. Katılmıyorum: 16
3. Kararsızım: 14
4. Katılıyorum: 19
5. Kesinlikle Katılıyorum: 20 şeklindedir.

Veriler grafik ile aşağıda gösterilmiştir.



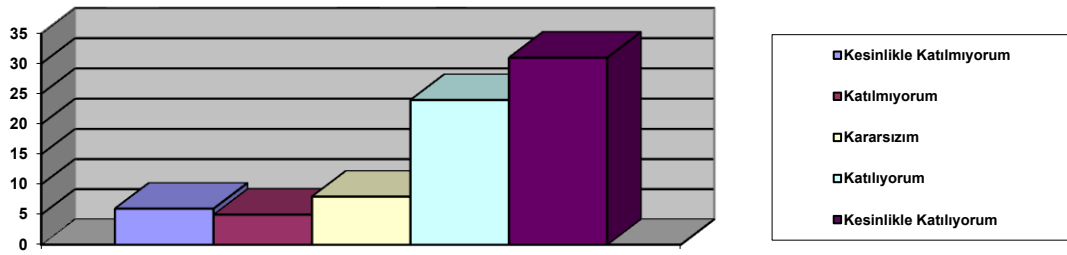
Şekil 27. Uzmanların ankette yer alan “Makamsal okul şarkıları tüm sınıf seviyelerine uygundur.” maddesine ilişkin görüş dağılımı

- Uzmanların (n=74) ankette yer alan “Makamsal okul şarkıları 1 ders saati içerisinde öğretilbilir durumdadır.” maddesine verdikleri puanların ortanca değerinin (medyanı) 5 (kesinlikle katılıyorum) olduğu görülmektedir.

Uzmanların madde ile ilgili görüşleri;

1. Kesinlikle Katılmıyorum: 6
2. Katılmıyorum: 5
3. Kararsızım: 8
4. Katılıyorum: 24
5. Kesinlikle Katılıyorum: 31 şeklindedir.

Veriler grafik ile aşağıda gösterilmiştir.



Şekil 28. Uzmanların ankette yer alan “Makamsal okul şarkıları 1 ders saati içerisinde öğretilbilir durumdadır.” maddesine ilişkin görüş dağılımı

Yukarıda Tablo 4 .'den ve grafiklerden elde edilen verilere bakıldığında, makamsal okul şarkılarının tonal şarkılara göre daha kolay öğretilbildiği, öğrencilerin makamsal şarkıları söylemekten zevk aldıkları, öğrencilerin makamsal şarkıları daha kolay ezberleyebildikleri görülmektedir. Ancak uzmanların anketteki Türk Müziği ritimleriyle (5/8, 7/8, 8/8 vs.) ilgili maddeye kararsızım yönünde görüş bildirmelerinden ötürü, şarkının öğretiminde Türk Müziği ritimlerinin (5/8, 7/8, 8/8 vs.) bir kolaylık veya zorluk getirmediği, makamsal okul şarkılarının öğrencilerin müzik ihtiyaçlarını karşılar nitelikte olduğu, bu şarkıların öğrencilerin ses sınırlarına uygun olduğu, şarkıların okullardaki tüm sınıf seviyelerinde uygulanabileceğini ve makamsal okul şarkılarının 1 ders saati içerisinde sınıfta öğretilbileceği düşünülmektedir.

3.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın ikinci alt problemi olan “Makamsal şarkıların Türk kültür ve öğelerine katkıları bakımından öğretmen görüşleri nelerdir? ” sorusuna ilişkin bulgular ve yorumlar aşağıda sıralanmıştır. Araştırmanın ikinci alt problemine ilişkin veri elde edebilmek için uzmanların ankette yer alan;

- “Makamsal şarkılar Türk kültür ve öğelerini geliştiren niteliktedir.” maddesine verdikleri puanların ortanca değeri (medyan) alınarak aşağıdaki Tablo.5. oluşturulmuştur.

Tablo.5. İkinci Alt Problemlere İlişkin Maddelerin Ortanca (Medyan) Değerleri

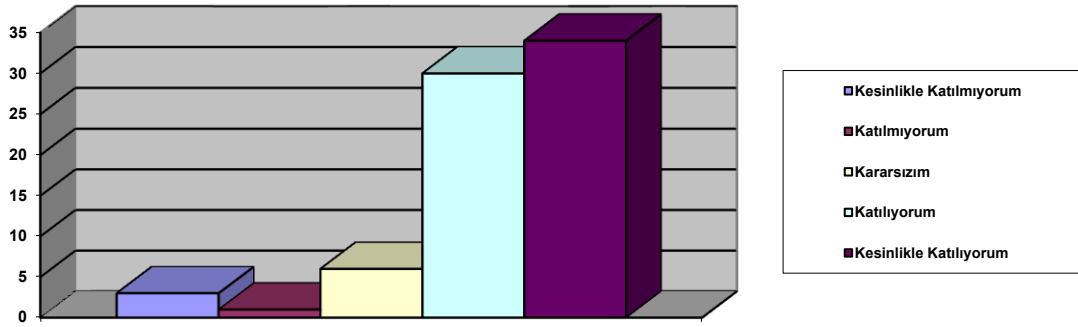
	Maddeler	Puanların Ortanca (Medyan) Değeri
1	Makamsal şarkılar Türk kültür ve öğelerini geliştiren niteliktedir.	4

- Uzmanların (n=74) ankette yer alan “Makamsal şarkılar, Türk kültür ve öğelerini geliştiren niteliktedir.” maddesine verdikleri puanların ortanca değerinin (medyanı) 4 (katılıyorum) olduğu görülmektedir.

Uzmanların madde ile ilgili görüşleri;

1. Kesinlikle Katılmıyorum: 3
2. Katılmıyorum: 1
3. Kararsızım: 6
4. Katılıyorum: 30
5. Kesinlikle Katılıyorum: 34 şeklindedir.

Veriler grafik ile aşağıda gösterilmiştir.



Şekil 29. Uzmanların ankette yer alan “Makamsal şarkılar, Türk kültür ve öğelerini geliştiren niteliktedir.” maddesine ilişkin görüş dağılımı

Yukarıda Tablo.5.’den ve grafikten elde edilen verilere bakıldığında, makamsal okul şarkılarının Türk kültür ve öğelerini geliştiren nitelikte olduğu düşünülmektedir.

3.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın üçüncü alt problemi olan “Makamsal Türk okul şarkılarının müzik dersi müfredatındaki yeri konusunda öğretmen görüşleri nelerdir ? ” sorusuna ilişkin bulgular ve yorumlar aşağıda sıralanmıştır. Araştırmanın üçüncü alt problemine ilişkin veri elde edebilmek için uzmanların ankette yer alan;

- Makamsal şarkılara, müzik dersi müfredatında yeterince yer verilmiştir.
- Müfredattaki makamsal şarkılar eğitim açısından yeterliliğe sahiptir.maddesine verdikleri puanların ortanca değeri (medyan) alınarak aşağıdaki Tablo.6. oluşturulmuştur.

Tablo.6. Üçüncü Alt Problemlere İlişkin Maddelerin Ortanca (Medyan) Değerleri

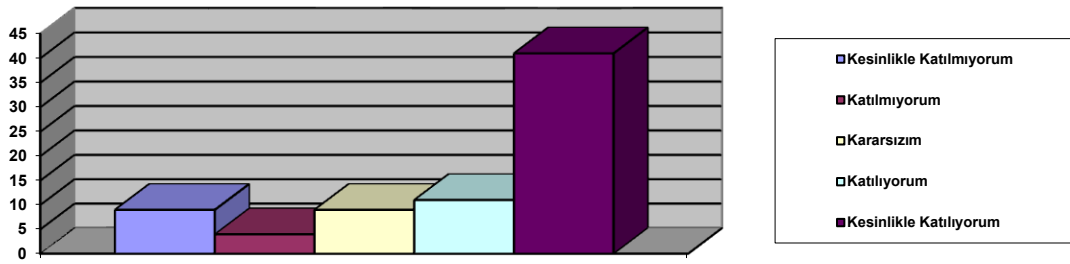
Maddeler		Puanların Ortanca (Medyan) Değeri
1	Makamsal şarkılara, müzik dersi müfredatında yeterince yer verilmiştir.	5
2	Müfredattaki makamsal şarkılar eğitim açısından yeterliliğe sahiptir.	4

- Uzmanların (n=74) ankette yer alan “Makamsal şarkılara, müzik dersi müfredatında yeterince yer verilmiştir.” maddesine verdikleri puanların ortanca değerinin (medyanı) 5 (kesinlikle katılıyorum) olduğu görülmektedir.

Uzmanların madde ile ilgili görüşleri;

1. Kesinlikle Katılmıyorum: 9
2. Katılmıyorum: 4
3. Kararsızım: 9
4. Katılıyorum: 11
5. Kesinlikle Katılıyorum: 41 şeklindedir.

Veriler grafik ile aşağıda gösterilmiştir.



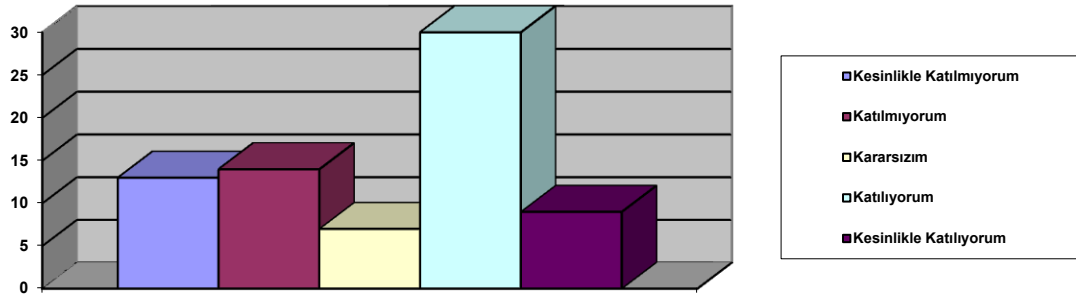
Şekil 30. Uzmanların ankette yer alan “Makamsal şarkılara, müzik dersi müfredatında yeterince yer verilmiştir.” maddesine ilişkin görüş dağılımı

- Uzmanların (n=74) ankette yer alan “Müfredattaki makamsal şarkılar eğitim açısından yeterliliğe sahiptir.” maddesine verdikleri puanların ortanca değerinin (medyanı) 4 (katılıyorum) olduğu görülmektedir.

Uzmanların madde ile ilgili görüşleri;

1. Kesinlikle Katılmıyorum: 13
2. Katılmıyorum: 14
3. Kararsızım: 7
4. Katılıyorum: 30
5. Kesinlikle Katılıyorum: 9 şeklindedir

Veriler grafik ile aşağıda gösterilmiştir.



Şekil 31. Uzmanların ankette yer alan “Müfredattaki makamsal şarkılar eğitim açısından yeterliliğe sahiptir.” maddesine ilişkin görüş dağılımı

Tablo.6.’dan ve grafiklerden elde edilen verilere bakıldığında, makamsal okul şarkılarına, müzik dersi müfredatında yeterince yer verildiği ve müfredattaki makamsal okul şarkılarının eğitim açısından yeterliliğe sahip olduğu düşünülmektedir.

3.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın dördüncü alt problemi olan, “Makamsal okul şarkıları öğrencinin gelişim seviyesine uygun mudur?” sorusuna ilişkin bulgular ve yorumlar aşağıda sıralanmıştır. Araştırmanın dördüncü alt problemine ilişkin veri elde edebilmek için uzmanların ankette yer alan;

- Makamsal okul şarkıları çocuğun dil gelişimine olumlu etkide bulunur.
- Makamsal okul şarkıları öğrencilerin kişilik gelişimlerine katkıda bulunur.

Maddesine verdikleri puanların ortanca değeri (medyan) alınarak aşağıdaki Tablo.7. oluşturulmuştur.

Tablo.7. Dördüncü Alt Problemlere İlişkin Maddelerin Ortanca (Medyan) Değerleri

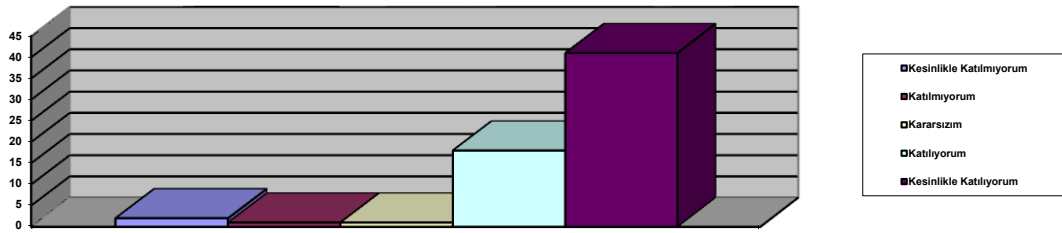
Maddeler		Puanların Ortanca (Medyan) Değeri
1	Makamsal okul şarkıları çocuğun dil gelişimine olumlu etkide bulunur.	5
2	Makamsal okul şarkıları öğrencilerin kişilik gelişimlerine katkıda bulunur.	4

Uzmanların (n=74) ankette yer alan “Makamsal okul şarkıları çocuğun dil gelişimine olumlu etkide bulunur.” maddesine verdikleri puanların ortanca değerinin (medyanı) 5 (kesinlikle katılıyorum) olduğu görülmektedir.

Uzmanların madde ile ilgili görüşleri;

1. Kesinlikle Katılmıyorum: 2
2. Katılmıyorum: 1
3. Kararsızım: 1
4. Katılıyorum: 18
5. Kesinlikle Katılıyorum: 41 şeklindedir.

Veriler grafik ile aşağıda gösterilmiştir.



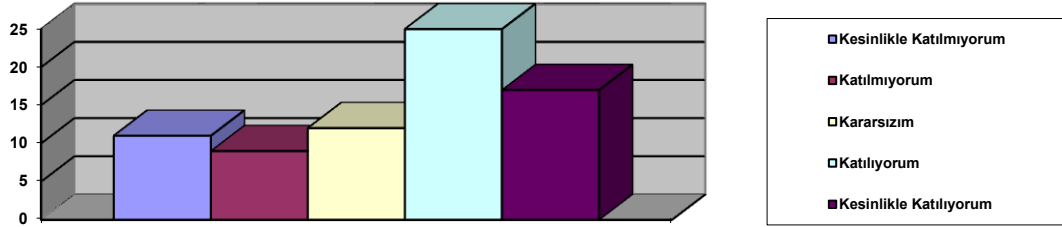
Şekil 32. Uzmanların ankette yer alan “Makamsal okul şarkıları çocuğun dil gelişimine olumlu etkide bulunur.” maddesine ilişkin görüş dağılımı

- Uzmanların (n=74) ankette yer alan “Makamsal okul şarkıları öğrencilerin kişilik gelişimlerine katkıda bulunur.” maddesine verdikleri puanların ortanca değerinin (medyanı) 4 (katılıyorum) olduğu görülmektedir.

Uzmanların madde ile ilgili görüşleri;

1. Kesinlikle Katılmıyorum: 11
2. Katılmıyorum: 9
3. Kararsızım: 12
4. Katılıyorum: 25
5. Kesinlikle Katılıyorum: 17 şeklindedir.

Veriler grafik ile aşağıda gösterilmiştir.



Şekil 33. Uzmanların ankette yer alan “Makamsal okul şarkıları öğrencilerin kişilik gelişimlerine katkıda bulunur.” maddesine ilişkin görüş dağılımı

Tablo.7.’den elde edilen verilere bakıldığında, makamsal okul şarkılarının öğrencinin dil gelişimine olumlu etkide bulunduğunu ve öğrencinin kişilik gelişimine katkıda sağlanacağı düşünülmektedir.

BÖLÜM 4

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde, makamsal okul şarkılarının eğitim müziğinde kullanılmasındaki uzman görüşlerine ilişkin elde edilen bulgu ve yorumlara dayalı olarak varılan sonuçlar ve bu sonuçlara ilişkin öneriler yer almaktadır.

4.1. Sonuçlar

Müzik eğitimi sürecinin önemli bir parçası olan okul şarkıları, içinde bulundurduğu özellikleri nedeniyle birbirlerinden farklılıklar göstermektedirler. Bu farklardan bir tanesi şarkının yazıldığı ton/makam özelliğidir. Ülkemizde asırlardır dinlenen/söylenen halk türkülerimizden esinlenerek yazılan birçok makamsal okul şarkısı bulunmaktadır. Makamsal okul şarkılarının müzik eğitimi sürecinde ders öğretmenleri tarafından ne şekilde algılandığı/kullanıldığı vb. sorulara yanıt bulabilmek için yapılan bu çalışma sonucunda;

- Makamsal okul şarkılarının öğrenciler tarafından sevilerek söylendiği,
- Öğrencilerin, makamsal okul şarkılarını tonal şarkılara göre daha kolay öğrendikleri,
- Makamsal okul şarkılarının öğrenciler tarafından daha kolay ezberlendikleri,
- Öğrencilerin Türk ritim özelliklerine daha yatkın olduklarını,
- Makamsal okul şarkıların Türk gelenek ve göreneklerini hem geliştiren hem de öğrenciye öğretici nitelikte olduğunu,
- Makamsal okul şarkılarının müzik kitap ve yayınlarında yeterince bulunduğunu,
- Müfredattaki okul şarkılarının eğitim ilkeleri açısından yeterli nitelikte ve donanımda olduğunu,
- Öğrencilerin makamsal okul şarkıları ile dil gelişiminin olumlu yönde etkilendiğini,
- Makamsal okul şarkılarının öğrencinin müzik ihtiyacını karşılar nitelikte olduğunu,

- Makamsal okul şarkılarının öğrencinin ses özelliklerini geliştirip, seslerini etkili biçimde kullanabilmelerini destekleyeceğini,
- Makamsal okul şarkılarının tüm sınıf ve seviyelerine uygun olduğunu,
- Makamsal okul şarkılarının süreç açısından bir ders saati içerisinde iyi bir şekilde öğretilbileceğini,
- Öğrencilerin kişilik gelişimlerine makamsal okul şarkılarının katkıda bulunacağını ve geliştireceğini,

Tüm bu sonuçlara bakarak makamsal okul şarkılarının öğrenci gelişiminde ne kadar önemli bir yere sahip olduğu, makamsal okul şarkılarının öğrenciyi birçok yönden geliştirdiğini görmekteyiz.

4.2. Öneriler

Araştırmanın sonuçları doğrultusunda aşağıdaki öneriler sunulmuştur:

- Makamsal okul şarkılarının eğitim müfredatında daha fazla yer verilmesi,
- Milli Eğitim Bakanlığı'nın okul müziği bestecilerine makamsal okul şarkıları bestelemeleri yönünde teşvik edici planlama ve etkinlikler yapması,
- TRT, Kültür Bakanlığı vb. devlete bağlı kurumlarda, makamsal okul şarkılarının tanıtımı açısından daha çok yer verilmesi,
- Makamsal okul şarkılarının dışında, solfej çalışmalarıyla desteklenmesi,
- Müzik öğretmenlerinin makamsal okul şarkılarına karşı daha teşvik edici olması,
- Özellikle kolay öğrenilebilir ve ezberlenebilmesinden dolayı, eğitimin ilk yıllarında makamsal okul şarkılarına daha çok yer verilmesi,
- Öğretmenin daha özendirici olmasından dolayı, çalgı ile şarkılara eşlik etmesi,
- Öğrenciyi birçok yönden geliştirmesinden dolayı, ders dışı egzersiz ve çalışmalarla desteklenmesi,
- Ailelerin bu konuda çocuklarını pekiştirmesi ve bu alanda desteklemesi,
- Okullarda makamsal okul şarkılarını destekleyici dinleti, konser, vb. etkinliklerin yapılması,
- Türk kültürünün bir parçası olan makamsal okul şarkılarını Dünya'daki benzer örneklerinin seviyesine ulaşması ve tanıtılması önerilir.

KAYNAKLAR

- Aktaş, S. (2008). *İlköğretim İkinci Kademe Okul Şarkılarının Öğrencilere Uygunluğunun İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Arı, R., Üre, Ö., & Yılmaz, H. (1998). *Gelişim ve Öğrenme*. Konya: Mikro.
- Güler, L. (2009). *İlköğretim II. Kademe (6. 7. ve 8. Sınıflar) Müzik Dersi Kitaplarında Türk Müziği Okul Şarkılarına Ayrılan Yer*. Yüksek Lisans Tezi, Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul .
- Karasar, N. (2013). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel.
- Milli Eğitim Bakanlığı (2014). *Müzik 6-7-8. sınıflar öğrenci çalışma kitabı*. (3. Baskı). Ankara: Devlet Kitapları.
- Milli Eğitim Bakanlığı (2015). *Müzik 6-7-8. sınıflar öğrenci çalışma kitabı*. (4. Baskı). Ankara: Devlet Kitapları.
- Özdemir, G., & Yıldız, G. (2010). *Genel Gelişim Sürecinde Müziksel Gelişim*. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. 23 Mart 2015 tarihinde http://abs.mehmetakif.edu.tr/upload/0383_4_dosya.pdf sayfasından erişilmiştir.
- Say, A. (2002). *Müzik Sözlüğü*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi.
- Saydam, R. (2003). *Cumhuriyetimizin 80. Yılında Müzik Sempozyumu*. İnönü Üniversitesi Bildiriler, Malatya

- Sun, M., & Seyrek, H. (1993). *Okul Öncesi Eğitiminde Müzik*. İzmir: Müzik Eserleri.
- Sun, M., & Seyrek, H. (2002). *Okulöncesi Eğitimde Müzik*. İzmir: Müzik Eserleri.
- Sun, M. (2006). *Çocuklar ve Gençler İçin Şarkı Demeti*. (1. Baskı). Ankara: Sun.
- Uçan, A. (2001). *Müzik Öğretimi*. Eskişehir: T.C Anadolu Üniversitesi.
- Uçan, A. (2005). *Müzik Eğitimi Kavramlar-İlkeler-Yaklaşımlar ve Türkiye'deki Durum*. Ankara: Evrensel Müzikeyi.
- Uluçay, T. (2006). *İlköğretim İkinci Kademe Müzik Eğitimi Dersinde 2005–2006 Eğitim Öğretim Yılında Okutulan Müzik Ders Kitaplarında Yer Alan Şarkıların Müziksel Amaçlar Bakımından Analizi*. Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.
- Yurdugül, H. (2005). *Ölçek geliştirme çalışmalarında kapsam geçerliliği için kapsam geçerlik indekslerinin kullanılması*. XIV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Denizli.

EKLER

EK.1: KAPSAM GEÇERLİLİĞİ FORMU

	GÖRÜŞLER	Gerekli	Yararlı/Yetersiz	Gereksiz
1.	Makamsal şarkıları, tonal şarkılara göre daha kolay bir şekilde öğretebiliyorum.			
2.	Öğrenciler makamsal şarkıları söylemekten zevk alırlar.			
3.	Öğrenciler makamsal şarkıları daha kolay ezberleyebilmektedirler.			
4.	Öğrenciler Türk Müziği ritim özelliklerine daha yatkındırlar.			
5.	Makamsal şarkılar Türk kültür ve öğelerini geliştiren niteliktedir.			
6.	Makamsal şarkılara, müzik dersi müfredatında yeterince yer verilmiştir.			
7.	Müfredattaki makamsal şarkılar eğitim açısından yeterliliğe sahiptir.			
8.	Makamsal okul şarkılarının çocuğun dil gelişimine olumlu etkide bulunur.			
9.	Makamsal okul şarkıları öğrencilerin müzik ihtiyacını karşılar niteliktedir.			
10.	Makamsal okul şarkıları öğrencilerin seslerini etkili kullanabilmelerini destekler.			
11.	Makamsal okul şarkıları tüm sınıf seviyelerine uygundur.			
12.	Makamsal okul şarkıları 1 ders saati içerisinde öğretilbilir durumdadır.			
13.	Makamsal okul şarkıları öğrencilerin kişilik gelişimlerine katkıda bulunur.			
14.	Makamsal okul şarkıları öğrencilerin ses sınırlarına uygundur.			
15.	Makamsal okul şarkıları öğrencinin ruhsal gelişimine olumlu yönde katkı sağlar.			

EK.2: ANKET

	GÖRÜŞLER	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Karasızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1.	Makamsal şarkıları, tonal şarkılara göre daha kolay bir şekilde öğretebiliyorum.					
2.	Öğrenciler makamsal şarkıları söylemekten zevk alırlar.					
3.	Öğrenciler makamsal şarkıları daha kolay ezberleyebilmektedirler.					
4.	Öğrenciler Türk Müziği ritim özelliklerine daha yatkındırlar.					
5.	Makamsal şarkılar Türk kültür ve öğelerini geliştiren niteliktedir.					
6.	Makamsal şarkılara, müzik dersi müfredatında yeterince yer verilmiştir.					
7.	Müfredattaki makamsal şarkılar eğitim açısından yeterliliğe sahiptir.					
8.	Makamsal okul şarkılarının çocuğun dil gelişimine olumlu etkide bulunur.					
9.	Makamsal okul şarkıları öğrencilerin müzik ihtiyacını karşılar niteliktedir.					
10.	Makamsal okul şarkıları öğrencilerin seslerini etkili kullanabilmelerini destekler.					
11.	Makamsal okul şarkıları tüm sınıf seviyelerine uygundur.					
12.	Makamsal okul şarkıları 1 ders saati içerisinde öğretilbilir durumdadır.					
13.	Makamsal okul şarkıları öğrencilerin kişilik gelişimlerine katkıda bulunur.					
14.	Makamsal okul şarkıları öğrencilerin ses sınırlarına uygundur.					

EK.3: KAPSAM GEÇERLİLİĞİ FORMU ÖNSÖZ

Sayın Müzik Eğitimcisi

Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müzik Öğretmenliği Bölümü’nde yüksek lisans yapmaktayım. “Makamsal Okul Şarkılarının Eğitim Müzik Eğitimdeki Yerine Yönelik Uzman Görüşleri “ isimli tez çalışmam için hazırladığım anket çalışmamı gerçekleştirmek için görüşlerinize ihtiyaç duymaktayım. Maddelerin her biri için “kesinlikle katılmıyorum” “katılmıyorum” “kararsızım” “katılıyorum” ve “ kesinlikle katılıyorum” seçeneklerinden size göre uygun olan seçeneği işaretlemeniz doğrultusunda, yapılacak olan analizde, tez ile ilgili doğru bulgulara erişilmesi hedeflenmektedir.

Değerli zamanınızı ayırdığınız için teşekkür ederim.

EK.4: ANKET FORMU ÖNSÖZ

Sayın Müzik Eğitmcisi

Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müzik Öğretmenliği Bölümü’nde yüksek lisans yapmaktayım. “Makamsal Okul Şarkılarının Eğitim Müzik Eğitimdeki Yerine Yönelik Uzman Görüşleri “ isimli tez çalışmam için hazırladığım “taslak anket”te bulunan maddelerin kapsam geçerliliğinin bulunabilmesi için görüşlerinize ihtiyaç duymaktayım. Maddelerin her biri için “gerekli” “yararlı/yetersiz” ve “gereksiz” seçeneklerinden size göre uygun olan seçeneği işaretlemeniz doğrultusunda, yapılacak olan analizle, maddenin ankette yer alması yada anketten çıkarılması ile ankete son şekli verilecektir.

Değerli zamanınızı ayırdığınız için teşekkür ederim.



GAZİ GELECEKTİR..